

«Злодійська еліта»

Електронні декларації, оприлюднені політиками,
продемонстрували їхню жлобську суть

31 жовтня завершився перший етап подачі електронних декларацій за 2015 рік для високопосадовців вищого рівня. В цілому в Єдиному держреєстрі декларацій, за словами голови Національного агентства України з питань запобігання корупції Наталії Корчак, по завершенню першого етапу зареєстровано 114 тисяч 244 документа.

Після цього всього стало зрозуміло, чому саме вони так опиралися запуску електронного декларування, відкладали його до останнього, бо знали, що воно покаже їхні багатства. Все-таки важко дивитися крізь призму «нажитого непосильним трудом» в очі народу, який ледь виживає, людям, які нерідко останні 5 гривень віддають солдатам в окопах. Хоч е-декларування не переможе корупцію, але красти стане складніше. «Паперові» декларації, які високопосадовці подавали на початку року, не показували такі мільйони готівкою і цінні колекції. Колишній перший заступник міністра оборони України Анатолій Лопата сказав: «Це злодійська еліта. Ну навіщо тобі сотня квартир?.. Якщо був би серйозний резонанс, вони б вже давно всі висіли на деревах навколо Верховної Ради. Дуже терпимо, дуже толерантно народ висловлює своє обурення».

Але багато українців на все це сказало: «Я так і знав, що так буде!», пояснив соціальний психолог Олег Покальчук. «Також фрустрація, відчуття дратівливості й огида, – розповів він про реакцію суспільства. – А також заздрість, бо «напевно задекларували меншу частину». Водночас, переконаний він, якщо влада зупиниться на півдорозі, це обернеться проти неї. Тому краще було б цього не починати. У суспільства давно був запит на будь-якого типу «репресії», тому покарання нечесних чиновників лише піде на користь владі.

Через результати декларування пішов у відставку голова Одеської ОДА Міхеїл Саакашвілі. «Коли я бачу обличчя цих декларантів, мені бракує слів. Вони декларують мільярди лише в готівці й отримують соціальну допомогу від держави, від тих пенсіонерів, які просто тремтячими руками останні копійки збирають, щоб не загинути з голоду», – зазначив колишній грузинський президент.

Продовження теми - на стор. 12-13

Заручниця з Алчевська: вистава в «Арші»

В рамках міжнародного фестивалю документального театру «Акцент» 17 листопада о 18:00 годині у празькому театрі

«Арха» відбуватиметься вистава української мисткині Олі Михайлюк, яка називається «Мата». Авторка описує тут власний досвід перебування в окупованому російськими бойовиками місті Алчевськ нетиповою формою на межі театру та візуальної інсталяції. Вистава проводиться українською мовою, з перекладом на чеську, після неї проводитиметься менш формальна зустріч із Ольгою.

Авторка у серпні 2014 року навідалася до друзів до Алчевська на Донбасі. Але вибух на залізничному вокзалі в місті Дебальцеве унеможливив повернен-

ня до Києва. Наступні дні відзначалися страхом за власне життя і нескінченні погані новини про розбиті життя молодих людей.

Фестиваль «Акцент» засновано 2010 року. Він виник через нагальну потребу створення платформи для мистецтва, яка перетинає кордони між художньою творчістю, соціальними питаннями і політикою. «Акцент» хоче просувати нове бачення мистецтва в соціальному контексті. Патроном фестивалю є соціолог Іріна Шіклова, режисером – Яна Свободова.

Катерина Крначова

Спільний обід чехів та іноземців

Проект «Сім'я неподалік», який вже 13-й рік проводить громадська організація «Слово 21», полягає у дружній зустрічі чехів та іноземців, які проживають у Чехії, за обідом, у родинній атмосфері. Цього року така зустріч планується 27 листопада о 13 годині. Проект реалізується одночасно у всіх регіонах Чехії. Його мета полягає у сприянні інтеграції іноземців завдяки взаємному спілкуванню. Організатори вважають, що модель зустрічі двох сімей в домашніх умовах є дуже ефективним способом підтримки інтеграції іноземців до чеського суспільства і створення нових знайомств. «Ми шукаємо сім'ї, які хотіли б брати участь в цьому проекті», – говорить Моніка Пеуліч зі «Слова 21».

Планується провести водночас понад 50 зустрічей. За недільний обідній стіл сяде понад 400 осіб, які розрізняються за куль-

турою, мовою і звичаями і традиціями, але які прагнуть збагатити ними одне одного у спільному домі – Чеській Республіці. Загалом від 2004 року у проекті взяло участь 1338 чеських сімей та сімей іноземців.

Зустріч завжди відбувається в одному із двох сімейств, які разом готують обід у себе вдома, на який запрошують другу сім'ю. Проект відкритий для всіх, хто проживає у Чехії і має бажання познайомити сусідів-чехів або сусідів-іноземців із кухнею свого народу і просто поспілкуватися з людьми з іншої культури. Можуть взяти участь не лише сім'ї, шлюб яких зареєстрований, а й просто пари, які вважають себе сім'єю. Єдина умова – легальне перебування у ЧР. На жаль, проект не передбачений для іноземців з країн ЄС, біженців та їхніх сімей, які незаконно проживають в ЧР і змішані шлюби, у яких один із партнерів має чеське походження.

Вл. інф.

Віддалі без відстані

В Бібліотеці Вацлава Гавела 25 жовтня 2016 року відбулася презентація чеського видання репортажної есеїстики українського журналіста Олега Криштопи. Модерувала зустріч ініціаторка видання й перекладачка книги Марія Іляшенко. Книга «Україна: масштаб 1:1» О. Криштопи є спробою збагнути: «Де ж Україна починається і де вона закінчується? Хто вона, і хто, отже, я такий?» Подолавши тисячі кілометрів українських доріг, репортажист впритул зустрівся з болем українців. Не обговорене минуле стає неможливим сьогодинішнім. Усім їм: кримчанам, східнякам, західнякам, наддніпрянцям, – болить по-іншому, але однаково нестерпно...

«Зустріч була дуже цікавою і по-дружньому теплою, – поділилася враженнями відвід-

увачка Галина Андрейців. – Говорили про український Крим чи копанки Донбасу в погляді зблизка. Автор висповідав сотні людей, і ця книга є результатом його подорожей та чудовим художнім репортажем. Може, не кожному буде до вподоби його відверті, без прикрас репортажі, але ж Україна – не лише «садок вишневий коло хати», у багатьох в головах такі хрущі, що страх бере. Вона пережила чимало трансформацій, і її люди порядно побиті горем... Добре, що цю книгу перекладено на чеську мову, бо такі реалістичні, життєві історії про людей та міста України зворушують до глибин серця і дають відповіді на багато запитань.

Книга вийшла завдяки збору коштів від майбутніх читачів та чеських шанувальників

Олег Криштопа зі своєю книгою у чеському перекладі.

української літератури на краудфандинговому сервері hithit.com.

Поспішали до Дому

Сонячного 16 жовтня 2016 року в столиці Чеської Республіки неможливо було помітити в натовпах місцевих жителів розмаїте мигтіння вишиванок. Недільного попудня українці, чепурні та дещо піднесені, поспішали до Дому національних менш на «неформальну зустріч», що відбувалася

в рамках «Днів культури в Чеській Республіці». А там уже й гуртом короваєра скуштувала, й разом з творчим колективом «Радість» з Градця Кралове співали, й талановитими вихованцями суботньої школи «Ерудит» потішилися. З проектом Української Європейської Перспективи «Допомагаємо Україні разом» завдяки Галині Андрейців ознайомилися. Про празьких пластунів від Наталі Дубаневич дізналися. Музичним словом від «Дуо МарОля» й української вокально-інструментальної капели «Ігніс» насолодилися. А по завершенні частувалися й спілкувалися в Домі... Словами Богдана Райчинця з Української ініціативи в Чеській Республіці, такі нагоди дають можливість забути про свою «чужинність» і торкнутися Батьківщини так, щоб Україна «через мене й тебе промовляла за кордонами».

Катерина Воїнська

Сотня слів щодня

Олег Шинкаренко та Тереза Хланьова.

Зустріч з українським журналістом і письменником Олегом Шинкаренко відбулася 13 жовтня 2016 року на кафедрі українс-

тики Карлового університету. Цей захід модерувала та перекладала Тереза Хланьова. О. Шинкаренко розпочав вечір розповіддю про українську антиутопію. Промовець наголосив, що цей жанр – не новий у вітчизняній літературі. Про це свідчать «Сонячна машина» В. Винниченка, «Прекрасні катастрофи» Ю. Смолича, «Акваріум» О. Чупи, «Хронос» Т. Антиповича тощо. Як правило, антиутопія зображає картини трагічної реальності, коли зазнають краху ілюзорні покладання на те, що апріорі ненадійне (на лідера, на науково-технічний прогрес тощо).

Олег Шинкаренко ознайомив публіку з двома власними романами. Розповів про історію створення свого «Кагарлика» (2013) – сатиричної антиутопії про життя українців 2114 року. Олег почав писати ро-

ман, публікуючи у Фейсбуку щодня сотню слів, які згодом дозріли до книжки. Цією витівкою журналіст намагався привернути увагу майбутніх читачів. Різноманітні коментарі в соцмережі скерували Олега Шинкаренка до створення романного сюжету. Автор означив жанр «Кагарлика» як «агро-кібер-панк». Інший роман, який привіз до Праги Олег – це «Перші Українські Роботи» (2016) – авантюрно-сатирична наукова фантастика про гібридну війну, роботів і терористичну організацію «Рух проти заліза».

На завершення зустрічі більшість присутніх перебралася з кафедральних стін у неформальну місцину для «бесіди за пивом» і роздумів про абсолютизацію патологічних тенденцій сучасного суспільства.

Катерина Воїнська

Пакунки поїхали у прифронтові містечка

Офіцери авдіївського центру військово-цивільного співробітництва (СІМІС «Авдіївка») налагодили тісну взаємодію з благодійними організаціями «Карітас Україна» та «Харита Чеська Республіка». Так, завдяки волонтерам організації, які прибули із закарпатського міста Тячів та спільно з чеськими друзями України, організовано надання гуманітарної допомоги в Територіальний центр соціального обслуговування та мешканцям прифронтових населених пунктів Кам'янка, Водяне та Авдіївка, які регулярно страждають від обстрілів російських загартників. Волонтери та військові роздавали малозабезпеченим людям та родинам продовольчі набори. «Кам'янка знаходить-

ся за 10 км від донецького аеропорту, 47 родин тут переважно живуть та ночують у підвалах. Деякі люди тут більше місяця не бачили хліба, постачання, пошта та інші послуги тут не працюють. Одна вагітна жінка, з якою ми зустрілися, казала, що не знає, куди має їхати народжувати, бо районний центр – під владою сепаратистів, сполучення з іншими містами від початку конфлікту відсутнє, а навколишні стежки через поля – заміновані. Медична допомога у ці регіони просто не добереться», – розповідається на сторінках Остравсько-опавської єпархіальної Харити. Тут були роздані продукти, які були зібрані в Чехії та Україні й запаковані у закарпатському селі Новоселиця. Пакунки

Жителі прифронтової Кам'янки з пакунком від чеської «Харити» та українського «Карітасу».

загальною вартістю 240 тисяч крон були виготовлені завдяки зборам коштів Харити ЧР для України та Благодійного фонду «Назарет» Королево (Закарпаття). Один пакунок мав вартість приблизно 1128 крон, він містив основні продукти на місяць для тричленної родини.

Вл. інф.

пороги

Жити попри втрати

27 жовтня 2016 року в пражському кіно-театрі «Ропгеро» відбувся показ фільму «Осінні спогади». Перегляд кінострічки в рамках «Днів культури в Чеській Республіці» зібрав повний зал зацікавлених Україною.

Перед показом українського драматичного фільму, створеного в копродукції з Іраном і Чехією, Ростислав Прокоп'юк познайомив глядачів з присутніми в залі винуватцями «Осінніх спогадів». Серед них: Віктор Вілгелм (продюсер), Назанін Ахмадишахпоурабаді (актриса, що зіграла головну героїню), Амір Сейед Задех (співпродюсер), Алі Фавр Мусаві (режисер). Цю когорту людей з різних держав, менталітетів і культур поєдна-

ла потреба омовити війну, щоб війна не промовляла замість нас.

«Осінні спогади» – це історія «позначених» війною, які наперекір болю прагнуть життєвої музики, щоб не вмирати та не вбивати. Тому Іма, незряча іранська біженка, вивчає музичну грамоту в прихильного до неї Анатолія, який проходить реабілітацію після поранення в зоні АТО. Тому й овдовілий Сашко наважується мріяти про Іму. Тому й самотня Наталя очікує на взаємне кохання, турбуючись про чужого Сашка, як про рідного. У цій фільмовій квадризі кожен – самотній, що потребує допомоги, аби заново жити.

Катерина Воїнська

Ростислав Прокоп'юк, Віктор Вілгелм та інші творці фільму «Осінні спогади».

Миколай прийде!

Колектив «Берегиня» готує для діточок українське християнське свято – прихід Святого Миколая з подарунками. Колектив переважно згуртовує українських трудових мігрантів, які водночас співають у церковному хорі під час служб у церкві Святого Климентія в центрі Праги, й організовує таке свято не вперше. Дітки на Миколая чекають весь рік і намагаються бути чемними, щоб отримати добро і милосердя від Святого Миколая.

У програмі колектив, а саме батьки і діти, які є його учасниками, підготували декламування віршів, оповідань, спів пісень, виставу, показ народних звичаїв та прикмет. Свято відбудеться у неділю, 18 грудня 2016 року, о 14.30 у театрі «Метро» за адресою вул. Народні 25, Прага.

Зі святкування «Миколая» у 2014 році, фото: ФБ Berehу́їа.

Путна закликає Україну «не гніватися»

У рамках Міжнародного фестивалю документальних фільмів у Їглаві 28 жовтня відбувся показ фільму «Україно, не сердись» («Ukraino, nezlob se») режисера та сценариста Радіма Шпачека. 63-хвилинний фільм знято у 2015 році Чеське телебачення. Чому Росія виставляє до України історичні й територіальні претензії? Чому українці відчувають себе спадкоємцями середньовічної Русі? Фільм не займається безпосередньо сучасною політичною й військовою ситуацією в Україні, але намагається пояснити, у чому чеська громадськість йде навпомацки: історичні й релігійні корені сучасного конфлікту. Фільм знятий за широко обгово-

рюваною книгою відомого літературного історика Мартіна С. Путни «Образи культурної історії руської релігійності».

Чеський культуролог і літературознавець Мартін С. Путна – професор Карлового університету в Празі, один із найбільш принципових та відомих прихильників України у Чехії та колишній радник президента Вацлава Гавела. Наприкінці вересня цього року він відвідав з лекціями кілька університетів у Львові та Івано-Франківську та прочитав там відкриту лекцію «Історія України очима Європи».

пор

«Най живуть штрихи твої, майстре!»

«Вірші з поду», Петро Мідянка

Петро Мідянка (в центрі) зі своїми пражськими шанувальниками та слухачами.

В пражській кав'ярні «Лайка» 7 жовтня 2016 року відбулася зустріч зі самобутнім письменником, лауреатом Шевченківської премії Петром Мідянкою. Поетичний вечір у рамках «Днів культури в Чеській Республіці» організували спільними зусиллями Українська ініціатива в ЧР і Чеська асоціація українців.

Як тільки його не називають: і вірним селянином українського літературного бомонду, і карпатським схимником, і патогенним верховинцем, і неодмінним інтелектуалом-скромником, і доказом того, що «не обов'язково жити у великому місті, щоб досягти великих успіхів»... Петро Мідянка не переймається формальністю швидких суджень. Увесь його світ – «умиротворена пуща», яка інтригує та манить. Адже книжка, за словами письменника, – це рух і взаємодія.

Поетичний вечір Мідянки згуртував доволі неоднорідну публіку: пражани, українці, прибулі з Братислави та Брна, студенти, митці, науковці, освітяни. Зустріч модерували перекладачі-літературознавці Олексій Севрук і Тереза Хланьова. Дослідниця зізналася, що їй Мідянчина поезія асоціюється зі зрубаним деревом, яке

увібрало в себе світ. Кола цього стовбура животочать, пульсуючи смислами: «ти не знаєш як це охопити; у його поезії дивно вижно поєдналися суворість і філігранна делікатність». На думку Терези Хланьової, вірші Петра Мідянки через потужну енергію слова та регіональну забарвленість вимагають неабиякого зосередження та споглядання.

Цього вечора Петро Мідянка читав свої вірші з нових і старих збірок. Озвучено було також його поезію в чеських перекладах Томаша Вашута, Віри Ленделової та Терези Хланьової. Поет радів з того, що українське слово в Чехії, маючи довгу культурну традицію чесько-українських взаємин, залишається актуальним і поманливим. Петро Мідянка розповів також про успішний мистецький проект «Карпати на трьох», результатом якого у видавництві «Дискурсус» цього року постала однойменна книга трійки самобутніх поетів. А поєднало широколузького педагога Петра Мідянку, львівського літератора Назара Федорака та криворівнянського вїйта Василя Зеленчука надивовижу суголосне добачання душевно-духовних верховин. Також під час бесіди пись-

менник порушив проблему національної ідентичності та культурної пам'яті. У цьому контексті згадав відомого американського митця Андрія Ворголу, батьки якого походили із руснацького села Микова на Пряшівщині, талановитого Адальберта Ерделі (Гриця) – засновника закарпатської художньої школи, та Мігая Мункачі – видатного творця реалістичного живопису, уродженця Мукачеве.

По завершенні публіка не розбіглася, «мов мишенята». Кожен міг допізна потеревенити із приятним письменником і його дружиною Людмилою Загоруйко. Важко було не помітити, як вона пишається чоловіком, як намагається підтримати майстра. Цього вечора її фейсбучна сторінка просто кишла численними світлинами та дописами про цю зустріч.

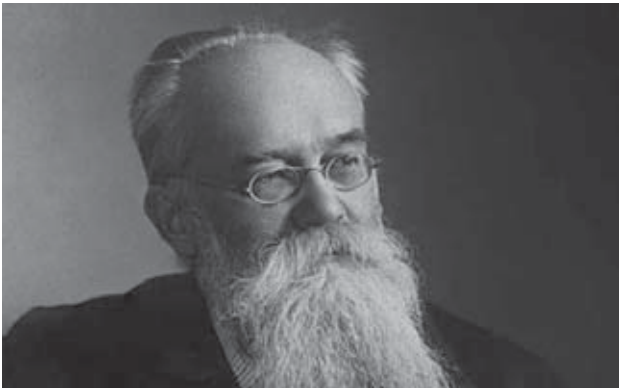
З дивним відчуттям поверталася додому – наче вперше скуштувала айви. Доступилася до чогось дуже спорідненого... Усередині якого таїться дошкульна незвичність – така собі кислинка... Дякую, пане Петре, за наснагу впізнавати за відтинками сенс, за штрихами дійсність, за створеним Творця!

Катерина Воїнська

Михайло Грушевський і Чехія

Вчений активно контактував із пражькою професурою

ТЕКСТ: Дмитро ІЩЕНКО

Михайло Сергійович Грушевський (1866, Холм – 1936, Кисловодськ)

Видатний вчений і політик Михайло Грушевський, 150-ліття якого нещодавно відзначала українська інтелігенція, не тільки деякий час проживав у Празі, а й мав тісні контакти з чеськими науковцями. Він зробив великий внесок у розвиток культурних і наукових процесів, на базі яких ґрунтувалися українсько-чеські зв'язки.

Видатний політичний і науковий діяч, людина з усіма ознаками геніальності, Грушевський відігравав роль «сполучної ланки» у культурному діалозі представників України з діячами культури інших європейських держав. Одним з найважливіших моментів такого діалогу були контакти з чеським культурним світом.

Можна впевнено говорити про наукове визнання вченого та високу оцінку його творчості у тогочасному європейському світі, зокрема, представниками чеської науки. У Центральному державному історичному архіві України зберігається листування М.С.Грушевського з рядом визначних чеських вчених – Л. Нідерле, К.Кадлецем, К.Речечком та іншими¹. Можна також згадати статтю Карела Кадлеця «Михайло Грушевський», надруковану у журналі «Slovanský Přehled» за 1909

рік², у якій автор, відзначивши широке поле діяльності Михайла Грушевського, зобразив його одним із найвизначніших борців за українську ідею, людину, яка була, за словами Кадлеця, однією з творців цієї ідеї. Детально висвітлено і наукові здобутки вченого. Схвально відгукується автор про численні праці Михайла Грушевського, зокрема «Історію України-Руси», «Історію українського козацтва»,

а також цілу низку інших його творів. Діалог, позначений тривалим листуванням Грушевського з Карелом Кадлецем та з іншими чеськими науковцями, не обмежувався лише науковою діяльністю Михайла Сергійовича, а обіймав цілий комплекс питань: від обміну певними науковими творами та співпраці українських і чеських періодичних видань («Записки НТІП», «Науковий словник» тощо) до широкомасштабного ознайомлення чеського світу з українською культурою та поточними проблемами її розвитку.

Карел Кадлець (1865–1928) був істориком слов'янського права, професором Карлового університету в Празі, генеральним секретарем Чеської Академії наук, дійсним членом Наукового товариства ім. Шевченка. Досліджував первісне право слов'ян, між іншим «Руську Правду», та звичаєве право Словаччини і Закарпатської України. Працював у редакції «Ottova Slovníku Naučného». Цікавився українською літературою. У Центральному державному історичному архіві України у Києві збереглося листування К.Кадлеця та М.Грушевського (з березня 1908 року до березня 1914 року)³. Листи мають щирий, приязний характер і віддзеркалюють прагнення вчених до

співпраці, зокрема, у роботі над виданням Наукового словника». Так, в одному з перших листів (від 4 березня 1908 року) К.Кадлець просить Грушевського надіслати йому свою біографію та праці для опублікування їх у «Науковому Словнику», що був тоді під Кадлецевою редакцією. У наступних листах (квітень 1908 року) йдеться про біографії Винниченка, Гнатюка, Коцюбинського, Стефаніка та інших, що їх Михайло Грушевський виявив згоду та бажання надіслати до редакції «Наукового Словника». Згодом згадуються надіслані Грушевським біографії ще цілої низки діячів української культури, зокрема, Франка, Заньковецької та інших. Так він знайомив європейську наукову громадськість з проблемами українства і розвитку української культури, чому активно сприяла чеська сторона.

Між обома вченими, що характерно для подібних стосунків, відбувається і обмін власними працями. Так, у листі від 30 квітня 1908 року К.Кадлець пропонує свої праці, разом з тим дякуючи за роботи, які Грушевський надіслав до Праги. Виразно проявляється зацікавленість наукового світу Чехії українським професором: біографія Грушевського та його твори публікуються в «Науковому Словнику»; йому присвячено статті, що висвітлюють позицію вченого як захисника української ідеї, підсилену також і його надзвичайно плідною науковою діяльністю, що сприяла як науковим, так і, можливо, особистим контактам Грушевського з представниками чеської науки.

Ще тривалішими були контакти Грушевського та Л.Нідерле. Лубор Нідерле (1865–1944) – визначний чеський археолог та історик, закордонний член-кореспондент Петербурзької Академії наук (1906), професор Празького університету в 1898–1929 років. Дослідження його присвячені переважно давній історії слов'ян, археології. У ЦДІАУ зберігається частина листування М.С.Грушевського та Л. Нідерле (розпочата у листопаді 1898 року та завершена 1914 року)⁴. Вони об-

¹ Центральный державный исторический архив Украины в Киеве (далі – ЦДІАУ) – Ф. 1235. – Оп.1. – Спр. 507, 508, 661

² Кадлець Карел. Michael Hrushevskiy // Slovanský přehled. – 1909. – № 11. – S. 163–167.

³ ЦДІАУ. – Ф. 1235. – Оп. 1. – Спр. 508.

⁴ Там само. – Спр. 661.

говорювали видавничу діяльність обох науковців («Літературно-науковий вісник», «Записки НТШ»), розповсюдження інформації про українських науковців, зокрема, представників львівської школи Грушевського, рецензійну діяльність Грушевського та Нідерле, участь у численних наукових заходах (наприклад, у Всеслов'янській виставці у Празі, взяти участь у якій українському досліднику було запропоновано Етнографічною секцією виставки), запрошення Грушевського до роботи у Чеському Королівському товаристві наук, закордонним членом якого він був обраний у 1914 році тощо. Майже в кожному листі, надісланому і К. Кадлецем, і Л.Нідерле, і К.Іречком й іншими, є згадки щодо тієї чи іншої праці Грушевського. Особливо посилюється такий інтерес із виходом нових праць вченого. Зокрема, проф. К.Іречек у листах з грудня 1912 року до березня 1914 року⁵ згадує та високо оцінює «Ілюстрованню історію України. Авторизований переклад со втор. укр. издания», «Історію українського козацтва» (т. 1) та ряд інших творів. Костянтин Іречек (1854–1918) був закордонним членом-кореспондентом Петербурзької Академії Наук, у 1883–1893 роках – професором Празького університету, з 1893 року – університету у Відні. Досліджував історію південних слов'ян. Збереглося його листування з Грушевським з 1912 до 1914 року. Ось так було започатковано культурницьку чесько-українську співпрацю. В додатках нижче наводяться деякі листи, писані чеськими вченими до Грушевського (у нашому перекладі у стилі початку ХХ століття). 1911 року Грушевського прийняли членом Чеської Академії наук і мистецтва, і досі він залишається єдиним українським ученим у складі цієї шанованої інституції, зазначає дослідниця Оксана Пеленська. Чималою мірою завдяки цим контактам Грушевському вдалося багато зробити для життя української еміграції за чехословацької «Першої республіки». «Шановний Пане Президенте, допоможіть, прошу, українським воякам», – писав він у березні 1921 року Томашу Масарикові – першому президентові демократичної Чехословаччини, з яким був знайомий і погляди якого поважав. Томаш Масарик допоміг: кілька тисяч українських вояків, вигнаних з рідного дому більшовицьким переворотом, знайшли свій притулок на чеських землях. Лист сьогодні зберігається в Інституті Масарика – Архіві Академії наук Чехії в Празі. Про «нові перспективи» України він говорив 20 серпня 1919 року під час зустрічі з Масариком. В осо-

бистих розмовах, у кореспонденціях Грушевського з Масариком, чеськими вченими розгортались дебати про становлення української державності, місце України на європейській мапі. Також у Празі в 1918 році в перекладі на чеську мову вийшла в світ праця «Україна та українці», а наступного року в серії «Пізнаймо Україну» побачила світ праця Грушевського «Україна і Росія». У Празі 18 квітня 1919 року Михайло Грушевський разом із військовим міністром УНР Олександром Жуковським став свідком першого закордонного виступу Української Республіканської капели Олександра Кошиця. Крім Праги, протягом 1919–1920 років Михайло Грушевський побував також у Карлсбаді, як тоді називались Карлові Вари⁶.

Автор є аспірантом кафедри історії Національного університету «Києво-Могилянська академія»

Додатки

Листи Лубора Нідерле та Карела Кадлеца до Михайла Грушевського

Вельмишановний добродію! Етнографічна секція Всеслов'янської Виставки у Празі дозволила собі вислати Вам, як визначному знавцеві слов'янської етнографії, свою програму, прохаючи ласкаво повідомити, чи Ви не захотіли б узяти участь в її поширенню, поглибленню та реалізації.

Метою виставки є представити життя та культуру усіх слов'янських народів у найширокому смислу цього слова, а до того, на основі наукових етнографічних метод. У висилаємії брошурі є подрібніша програма, яку натурально вважаємо лише за перший епіз[од] майбутньої сеї виставки.

Коли, як сподіваємося, згодиться співпрацювати задля здійснення сеї думки, прохаємо Вас, щоб Ви були ласкаві, якомога найскоріше відповісти передовсім на се: 1) чи не вважаєте за потрібне змінити або доповнити з огляду на Ваш нарід зокрема відділ слов'янського хутора; 2) як на Вашу думку, – Ваш нарід мав би бути представлений у центральному відділі. 3) яку частину з сеї програми згодились би Ви ласкаво подрібно пропрацювати; 4) які інші спеціалісти могли б з успіхом працювати у сеї справі.

Думаю, що Ви цілком признаєте величезне значіння, яке матиме ся виставка, як задля всеї слов'янщини, так й поодиноких на-

родів. Крім иньшого треба пригадати, що причинилась би ця виставка до повстання та доповнення цілої низки етнографічних музеїв, яких збірки б лише ціннішими, що повстали у рамці всеслов'янської етнографії.

В повній надії, що виповните наше прохання та про своє рішення незабаром нас повідомите.

Зістаємося з поважанням Univ. Prof. D-r. L. Niederle Praha. IV. 228⁷

Вельмишановний пане професоре! Сердечно Вам дякую за ласкаво надісланий матеріал до Вашої біографії. Науковий Збірник навів мене на думку, що ми б могли в Naučném Slovníku друкувати життєписи і деяких Ваших співвітчизників, зокрема добре у нас відомого (зі «Слов'янського Перегляду») пана Володимира Гнатюка. Якщо Вам, вельмишановний пане професоре, буде не дуже обтяжливе, ми були б вам надзвичайно вдячні за надіслання й інших біографій, які Ви самі знайдете потрібними.

Біографію п. д-ра Франка маємо (але застарілі дані). Я читав про нього в новинах, що лежить він хворий десь у Хорватії. Пропоную Вам, вельмишановний пане професоре, відповідні послуги на випадок, якщо Ви потребуватимете якусь інформацію з моєї сторони.

Щиро Вам відданий – Др. Карел Кадлец. Прага, 17. IV. 1908. Моя адреса: Др. К.Кадлец, професор університету, Прага, 356 – II⁸

⁷ ЦДІАУ. – Ф. 1235. – Оп. 1. – Спр. 661. – Арк. 2-15.

⁸ Там само. – Спр. 508. – Арк. 1-16.

Меморіальна дошка Михайлові Грушевському на перехресті вулиць Овенецька та Добровського у йогому празькому районі (мкр «Летна»).

⁵ Там само. – Спр. 507.

⁶ Пеленська О. Михайло Грушевський і Прага: нові перспективи для України. – Прага: Радіо «Свобода», 25 вересня 2016, 10:40. – Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/a/28009542.html>, вільний.

«Європейське сафарі»

Так із певним сумом на душі іноді називає край своєї діяльності чеський волонтер і місіонер

Розмовляв: Франтішек ШУЛЬЦ

Стан українського війська значно покращився, але до західних стандартів йому ще далеко, вважає Тадеаш Пала.

Дехто проводить літо на роботі, інші – на відпочинку, а інші – у місіонерській діяльності в зоні бойових дій. Це стосується чеського добровольця Тадеаша.

За допомогою організації «Бажання допомогти» («Chuf pomáhat») студент факультету соціальних студій Масарикового університету (Брно) Тадеаш Пала вже третій сезон працює на сході України волонтером з гуманітарною місією, і ділиться поглядами, досвідом і враженнями. Наприклад, літо 2015 року провів у прифронтовому містечку Красногорівка, яке часто фігурує у військових зведеннях про обстріли. Через інтернет йому вдається збирати понад 120 тисяч крон, за які він купує їжу для постраждалих, канцелярське приладдя для школярів, проводить літні дитячі табори тощо.

Як виглядає життя поблизу фронту? Яким чином змінилася ситуація з моменту Вашого першого візиту в Україну?

Життя на фронті частково змінюється, однак більшість речей залишається тими самими. Навпаки, є моменти, які вказують на погіршення ситуації. В деяких місцях проходять реконструкції будівель, кладуть нові труби, відновлюються школи, встановлюється освітлення й інші елементи інфраструктури. Ці спроби можна назвати обіцянками реконструкції, криками до темряви. Передусім тут ситуація має ознаки стагнації, роботи нема або її мало, подекуди досі немає води, послуги надаються обмежено й регламентовано. До певної міри ці проблеми є реліктами і довоєнної відсталості. Десь ситуація навіть погіршилася. У порівнянні із зимовим сезоном очевидно є вища інтенсивність бойових дій і перестрілок.

Можете оцінити сучасний режим припинення вогню? Він дотримується?

За всіма показниками домовлене перемир'я, швидше, не дотримується. Можу це довести «неіснуючими осколками» калібру, які «відсутні на території АТО». Припинення вогню спостерігається хіба що під час дощу. Ситуація однакова для обох протидіючих сторін. Я бачив різні речі, але із вдячністю залишу відповідь

Діти граються з зілками у музеї АТО неподалік міста Дніпро. Для сусіднього Донбасу така картина – буденність. Фото прес-служби Дніпровської ОДА.

Тадеаш Пала читає лекцію про ситуацію на Донбасі в стінах рідного Масарикового університету у Брно. Фото Одржеј Мишак, «Лемур»

на це питання героїчній, високоефективній і високо цінованій місцевій місії ОБСЄ. **Якою є на даний час Ваша основна робота? Звичайний день?**

Моя робота чисто аполітична – я доброволець, місіонер. Завдяки мережі місцевих церков намагаюся шукати знедолених або постраждалих людей, особливо соціально слабких. Типові клієнти – багатодітні сім'ї, матері-одиначки, сироти, колишні в'язні й наркомани, пенсіонери, інваліди та хворі. Фінанси надають благодійники і спонсори – мої друзі – у Чехії. Найпоширенішим завданням є фінансування медичних потреб. Хоча Україна офіційно має безкоштовне медичне обслуговування, але з випадкових причин це правило стосується тільки людей, які мають фінанси. Ситуація з іншого боку, за моїми відомостями, дуже схожа. Ми посилаємо дітей в табори, купуємо їжу нужденним, взуття, одяг або пелюшки. Велика частина фінансів йде на згадану медичну допомогу. Намагаємося підтримувати людей морально, духовно і розумово. Ми маємо вже відшліфовану і, за місцевими мірками, ефективну систему допомоги. Звичайно, вона дуже обмежена фінансово і територіально, але навіть в цьому випадку має сенс. Ми спеціально відшукуємо людей, яким потрібна допомога, бо зізнатися у цьому не всі наважуються, але тепер вони приходять до нас в основному самі. Якщо маємо можливості допомогти, намагаємось допомогти.

А як інші волонтери? Є оцінки того, скільки людей і організацій працюють у цьому регіоні?

Кількісно – уявлення не маю, але досить

часто приїжджають сюди на короткий період часу місіонери з різних країн – США, Росії, Румунії, Італії тощо. Часто це – члени певних діаспор. Безумовно, помітний слід тут залишає Чехія. Чеські громадяни мають тут добре ім'я. Хтось працює тут через «Людину в скрутці» чи «Бажання допомогти», інші організації або фрілансово. Цікаво, що людина в Чехії має враження, що Україна оточена і переважана різними геополітичними загрозами, яким ми не можемо протистояти. Деякі люди бояться (часто нереальних) загроз, інші вважають, що вони є свідками занепаду гуманізму чеського суспільства. Обидві групи критикують насамперед політичні еліти, і погоджуються тільки про те, що у суспільстві панує відчуття розчарування і безпорадності. Для них варто було б з'їздити на критичні місця і з'ясувати, що чеські громадяни є найчастішими постачальниками або посередниками з надання гуманітарної допомоги. Значення і вплив Чеської Республіки у цих питаннях є значним.

Місцеві жителі, напевно, до Вас вже звикли...

Нічого іншого їм не залишалося. Але серйозно; важливішим є, швидше, зворотний процес, тобто звичка гуманітарного працівника до місцевого населення. Первісна ідея, що людина насправді їде лише на помірну Східну Європу, наштовхнулася на реальність чорного континенту. Звичайно ж, гіперболізую, але з певним сумом я іноді називаю Донбас «європейським сафарі». Прошу вибачення в усіх, кого б цим міг образити, а також запросити їх усіх сюди, у цей «апендикс гомо сапієнс сапієнс». Проте дуже важливо дотриму-

Один із будинків у Красногорівці. Містечко вже тисячу днів перебуває під обстрілом бойовиків. Жодне з підприємств міста не працює. Люди живуть за рахунок соціальних виплат і гуманітарної допомоги, розповідає головний поліцейський Донецької області Вячеслав Аброськін

ватися поваги до місцевих і пробувати їх зрозуміти. Будь-який колоніальний і зарозумілий підхід в контексті місії є небажаним, тому що вас українці (або, вірніше, донбасівці) розглядатимуть як чужорідне тіло і ніколи не сприймуть. Але якщо людина їх поважає, вони готові прийняти її до племені. Тут працює багато систем, які є абсолютно незрозумілими для людини з Центральної Європи. Майстерність місцевих затьмарена величезною неефективністю роботи. Історична спадщина глибоко укорінилася в характері народу. Багато хто з них – дотепер ані українці, ані росіяни, але передусім «совєти». Історичний зв'язок дуже відчувається. Люди звикли пишатися життям, до якого звикли, однак після розпаду СРСР сталося жакливе розчарування, наслідки якого саме тут, на Донбасі, чітко видно. За зрадженням поколінням пенсіонерів, розчарованим поколінням сорокарічних і зіпсованим поколінням молоді піде заклате покоління дітей війни. Народ, побудований на брехні, або, принаймні, на неправді, назвемо його радянським або українським, зрозуміло, набув цієї властивості. Лицемерство, табуізація і бідність є великими шрамами на тілі народу Донбасу, з іншого боку, це дуже красиві і сильні люди. Основною проблемою, до якої іноземець-доброволець повинен звикнути, це універсальне обожнювання позиції сили. Принцип win-win know how, тобто взаємовигоди, поваги до поглядів й інтересів іншого, а також нових технологій, застряг десь у Львові. Водночас тут чітко відчувається спільний елемент для всіх зон, які сильно страждають або де відбуваються військові дії – що

людське життя тут має нижчу ціну. Укорінення цієї прикροї правди може звучати некоректно, проте, незважаючи на те, що його важко довести, – це очевидно. Місцеві часто кажуть: «Що для німця страшно, для росіянина/українця/совєта приємно». **Займаються на сході України благодійною діяльністю й люди із Західної України?**

Так, допомога із Закарпаття та інших західних регіонів дуже інтенсивна і помітна. Це дає надію на ознаки поступового процесу об'єднання України, коли ворожість і недовіра змінюються взаємною солідарністю.

В Україні Ви вже втретє, Ви там витратили досить багато часу, але може Вас ще щонебудь здивувати?

Мене завжди доволі мило дивує оця загальна «геніальність» і «знання всього» місцевим населенням, коли кожен водій таксі чи колишній шахтар знає відповідь на більшість світових проблем, особливо геополітичних. Найбільше мене дивує те, що мене уже деякі речі не дивують. Це мене навіть трохи лякає.

Тепер трохи особисте питання – як Ваші перебування в Україні сприймаються вдома? Сім'єю, друзями?

На особисте питання – особиста відповідь: Брно! Друзі і сім'я є цілком елементарною основою для моєї місії. Без їхньої допомоги, контактів, і передусім молитви і фінансів я б не мав ніяких шансів якось допомагати. Певну надприродну роль приписую «духу місця» цього найбільшого міста в ЧР (бо Прага є краєм), де проживає більшість моїх друзів. Громадянське суспільство, яке сьогодні успішно розвивається у Брні, незважаючи на економічне відставання від столиці (а, може, саме через неї) дуже солідарне, милосердне і щедра, що свідчить про його добре психічне і моральне здоров'я. Брно – якесь трохи дивне місто, де у більшості речей, за винятком постійно розкопаних доріг і фалічних комплексів, нібито все гаразд. Зрозуміло, я б не хотів забувати про багатьох небрненських благодійників. Сім'я мене підтримує. Зрештою, те, що я опинився тут – це її вина й заслуга. Якби вони виховали мене егоїстом, я би сидів десь у Хорватії і ковтав «Старопрамен». Друзі часто сприймають це все як пригоду. Для мене це – місія, служба. Як правило, багато людей на Заході уявляє собі війну як «Гурвінек». Немає ніякого сенсу це обговорювати. Війна не така, як її показують у бойовиках. Війна набагато менш приваблива, набагато менш героїчна, набагато менш чорно-біла. Всі є жертвами.

Чехи давдяки гуманітарній допомозі мають у регіоні добре реноме. Фото із ФБ «Бажання допомогти», м. Красногорівка.

Водночас вона набагато нудніша, а коли вона в дії, то це абсолютно неприємно. Це, в першу чергу, трагедія. Криза людяності і повернення до звірства. Люди, які це бачили, мабуть, зрозуміють мене. Можливо, я таки помиляюся, бо не був присутнім під час інших конфліктів, щоб мав можливість перевірити свої припущення, і навіть сподіваюся, що більше не матиму для цього нагоди.

Чи бачите Ви якісь зміни в українській армії? На фотографіях, які Ви показували в минулому році, їй не було нічим особливим пишатися. Становище стає кращим чи гіршим? У засобах масової інформації представляють закуплену нову техніку...

З різних причин на це питання можу відповісти тільки узагальнено. Армія, за моїми відомостями, перебуває все ще далеко від європейських чи західних стандартів, ні на стратегічному, ні на тактичному, ні на оперативному рівнях. Однак помітно значне покращення в обладнанні, техніці тощо. У порівнянні з минулим роком можна побачити більше техніки, яка рухається самостійно, а не на буксирі. Виплати звичай виплачуються, солдати проходять ротацию, а порушення караються (іноді). Проте, я вважаю, що армія знаходиться тільки на початку шляху до ефективності. З іншого боку, у ній вже служать дуже досвідчені і загартовані у боях люди і підрозділи. Аналогії завжди кульгають, проте я відчуваю, що армія все більше схожа на Чехословацьку Народну армію або Чеську армію кінця 90-х років, ніж на сьогоденну Армію Чеської Республіки. Цим я, зрозуміло, не хочу нікого образити, я не жив в той час, і, як кажу, порівняння завжди кульгають. До всього цього слід додати всюдисущий східнослов'янський «бардак», але також і здатність до екстраординарного героїзму і самопожертви. Великою проблемою є, звичайно, вирішення статутного хаосу, коли поруч функціонують Національна гвардія, Спеціальні сили, Правий Сектор, добровольчі батальйони і хто знає, хто ще. Ситуація, як на мене, схожа з обох сторін. І з боку ДНР є підрозділи з бойовим досвідом і якісними результатами, опортуністи, бандити, козаки, більшовики і росіяни. Однак по конкретніші докази краще звертатися до (високоєфективного туристичного агентства під назвою) ОБСЄ.

Крим, по суті, вже розглядається як частина Росії, йому не надається практично жодної уваги засобів масової інформації. Випадок Донбасу трохи інший. Чому Ви думаєте, що це пов'язано з тим, що на Донбасі Україна мала більше можливостей вести збройний опір?

Складне питання. Всупереч тому, що я намагаюся розібратися у цьому питанні на-

віть академічно, але не маю точної відповіді. Зрозуміло, що це не єдиний і не ексклюзивний фактор територіальної визначеності Донбасу. З іншого боку, зайняти Крим, тим більше за підтримки Чорноморського флоту, було набагато простіше. Різниця полягає в тому, що українці вже зрозуміли, що Крим не можна повернути за допомогою сили. Повернення Криму може стати наслідком лише великого програшу Російської Федерації на геополітичній шахівниці. На Донбасі це менш очевидно, але особисто я сподіваюся, що обидві сторони врахують повчальний досвід і прийматимуть реальність такою, якою вона є, так само, як і у випадку Криму. Це би було найкраще передусім для цивільного населення. Це несправедливе і неправильне, але єдино можливе рішення.

Сам термін «Новоросія» у нас уже практично вийшов з ужитку, але для Москви був вдалим. Як його сприймають самі українці в регіоні, де Ви перебуваєте? Знайдуться серед них і такі, хто позитивно сприймає приєднання регіону, який означають як «Новоросію», до Російської Федерації?

Донбас, або принаймні райони поблизу фронту, все ще розділені 50 на 50 за Україну і за «(Ново)»Росію. Але передусім багатьом людям все одно, під ким вони житимуть, для них важливий рівень життя, у крайньому разі втрати, відсутність ворожнечі і ненависті, які виникли під час конфлікту. Наше західно-центристське (праві/ліві, Захід проти Сходу, соціалізм проти капіталізму) розуміння проблем тут не проходить і не грає важливої ролі серед місцевих жителів, тобто не поведе до вдалого рішення.

Бренд «Новоросія», напевно, використовується у «ДНР» та «ЛНР», тут існує телеканал «Новоросія», однак у мене склалося враження, що як «ЛНР», так і «ДНР» радше використовують означення окремих республік, ніж спільно «Новоросія». З української сторони цей термін сприймається іронічно або презирливо, однак передусім не використовується надто часто...

Подорожування між зонами можливе, але адміністративно складне або принаймні неприємне. У мене немає такого досвіду. Багато людей виїхало в райони відповідно до своїх політичних уподобань. Більшість людей, утім, не може собі це дозволити, і орієнтується на основі економічної моделі. Люди «за Україну» спокійно працюють в Росії, а проросійські власники крамниць на українській стороні, звичайно ж, надають перевагу бізнесу, і лише потім – ідеям. Передусім на територіях обох сторін перебуває величезна кількість недобровільних внутрішніх переселенців, які потребують допомоги.

Як Ви думаєте, на даний час існує якась перехідна модель врегулювання цього конфлікту? Україна, швидше за все, не зможе перемогти заколотників силою. Залишаться «Луганська і Донецька Народні Республіки» незалежними або приєднаються до Росії? Можливо, бачите там якась інше мирне рішення?

Я не знаю, рішення не маю, і не віщуватиму на кришталевій кулі. Особливо у такому східнослов'янському хаосі це було б надто самовпевнено, і тільки б доводило нерозуміння проблематики. Перш за все сподіваюся на спроможність покласти край насильству, що може стати початком реконструкції – своєрідна абхазька чи осетинська модель. Кінець безглузких обстрілів, створення буферної зони і примирення з тим, що жодна зі сторін не може мати все. Але я не хочу бути наївним. З іншого боку, як істинний місіонер, я вважаю, що якщо якийсь Бог є, то він має є рішення і для Донбасу. Це виклик, але я думаю, що мій Пан Бог на це здатний.

На завершення я би люб'язно попросив всіх читачів, щоб це інтерв'ю сприймали суб'єктивно, відособлено і без упереджень, і не використовувати його в якості «боеприпасів» для своїх «вже наперед підготовлених» поглядів і переконань. Незважаючи на те, що ми, чехи, досить здібні на такі мудрування, з українськими таксистами нас нема що порівнювати. Так само як і у споживанні горілки. Світ не є чорно-білим. Особливо в таких місцях, як оце. Це абсолютно очевидно. Будь ласка, будьте мирними і чесними, так само як і я при помірно відкритих відповідях на питання. Боже, благослови...

Також діяльність організації «Бажання допомогти» можна матеріально підтримати через прозорий рахунок. Такі люди, як Тадеаш, подбають про те, щоб допомога дійшла до найбільш вразливих груп населення.

Один із будинків у Красногорівці. Містечко вже тисячу днів перебуває під обстрілом бойовиків. Жодне з підприємств міста не працює. Люди живуть за рахунок соціальних виплат і гуманітарної допомоги, розповідає головний поліцейський Донецької області Візяслав Аброськін

«ГОЛУБИ СИЗИ»

Прозорість по-європейськи відкрила пострадянський потяг українських політиків до розкоші

ТЕКСТ: Ксенія ЛАЗОРЕНКО

Закінчився термін для першого в історії електронного декларування «нажитого непосильною працею» багатства українських чиновників. Його запуск названо головною умовою для отримання чергового траншу Міжнародного валютного фонду (МВФ) та позитивного рішення щодо лібералізації візового режиму з Євросоюзом (ЄС).

Останній тиждень перед закінченням терміну подання декларацій був дуже цікавим. Сотні мільйонів готівки у гривнях та в іноземній валюті, величезна кількість землі та нерухомості, надзвичайно дорогі колекції годинників, антикваріату, картин та інших старовинних предметів розкоші – це далеко не повний перелік того, чим володіють слуги народу. Тепер правоохоронні органи мають перевірити надану інформацію щодо її достовірності та виявлення можливої корупційної складової.

Луценко закатав руки

Перевіряти джерела доходів політиків і чиновників уповноважені: Генпрокуратура (ГПУ), Нацрагентство щодо запобігання корупції (НАЗК), Державна фіскальна служба (ДФС) та Національне антикорупційне бюро України (НАБУ). Генпрокурор Юрій Луценко сказав, що декларантів потрібно розділити на тих, хто задекларував та сплатив податки, і тих, хто ці податки не сплатив. ГПУ передусім аналізуватиме декларації у половини нардепів готівки понад \$100 тис., щоб виявити тих, то ухиляється від сплати податків та зборів. Ухилення в значних розмірах (від 665 тис. грн) – це злочин невеликої тяжкості, якщо понад 1,995 млн грн – це злочин середньої тяжкості (термін давності два роки), понад 3,325 млн грн – це вже тяжкий злочин (термін давності 10 років). «Ті, хто ухилявся від податків, можуть дістати покарання від двох до 15 років тюремного ув'язнення», – наголосив Луценко, і не виключив розслідувань про легалізацію й відмивання доходів, одержаних зло-

чинним шляхом. Банківські вклади декларантів розміром понад 150 тис. грн. аналізуватиме Держслужба фінмоніторингу. В більшості народних обранців вклади перевищують цю суму, «тому в разі надання довідки фінмоніторингу про те, що відповідні кошти не є легальними, ми будемо діяти відповідно до Кримінального Кодексу», – зазначив голова ГПУ.

Важливий напрям – стаття декларації «подарунки». «Закон передбачає можливість перевірити самих дарувальників, чи могли вони подарувати, наприклад, по мільйону доларів», – розповів генпрокурор. Також перевірятимуть нерухомість за кордоном. Вона майже не вказана нардепами. «Це виняткова підслідність НАБУ, і вони мають свій план, як діяти під час аналізу та перевірки поданих декларацій за цією статтею», – зазначив Луценко. Й останнє – корпоративні права. Кодекс України про адміністративні правопорушення забороняє суміщення мандата народного депутата або посади на держ-

службі з роботою в керівних органах юридичних осіб, зокрема за кордоном.

Чим багаті, тим і раді

Про те, що розрив між багатими і бідними верствами суспільства великий, для багатьох не було сюрпризом. Однак тепер став очевидним істинний масштаб відмінностей. Серед майна є й унікальні й курйозні цінності. Так, мер Дніпра Борис Філатов указав, серед іншого, квиток на політ у космос (вартістю \$1,4 млн). Нардеп від БПП Анатолій Матвієнко виявився власником храму Успіння Пресвятої Богородиці в одному із сіл Вінницької області, який згодом пообіцяв передати її на баланс сільради з умовою, щоб там служив... Московський патріархат. А нардеп-комбат Сергій Мельничук задекларував трильйон гривень готівкою, що втричі більше, ніж готівкова маса поза банками. Щоправда, згодом у прес-службі депутатської групи «Воля народу» повідомили, що депутат нібито пожартував. І без цієї суми спільні активи 412 нардепів досягли суми 12

мільярдів гривень. Були й ті, хто так і не встиг подати е-декларацію про доходи. Між ними є й відомі люди, зокрема «радикал» Юрій Шухевич, депутатка й письменниця Марія Матіос або Сергій Ключев з «Опоблоку». Несвоєчасна декларація без поважних причин передбачає накладення штрафу 850-1700 грн.

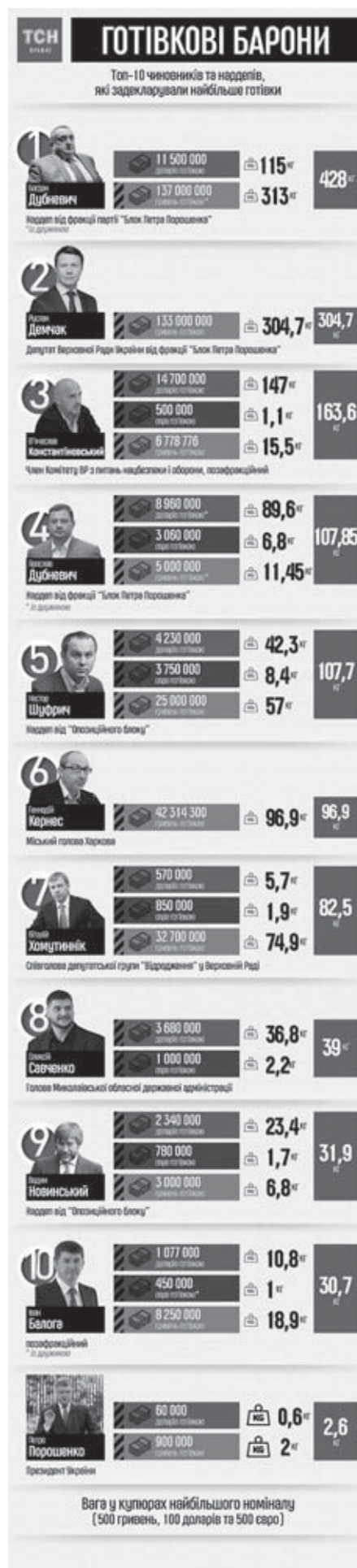
На тлі досить безбідного існування депутати ВР мали намір підняти собі заробітну плату, але останньої миті відмовилися від такої ідеї. Зарплати членів парламенту мали скласти близько 36 тисяч грн. Це рішення підтримали 264 парламентарі, але після розголосу його скасували. Щоб знизити градус напруження від активів чиновників, голова Кабміну анонсував про намір збільшити розмір мінімальної зарплати вдвічі, яка з 1 січня становитиме 3200 грн, споживчий кошик матиме такий самий розмір. «Це означає, що вперше мінімальна зарплата громадян дорівнює реальному, фактичному та юридичному прожитковому мінімуму», – підсумував Гройсман.

Багато експертів висловлювали сумнів, що політики справді мають таку кількість готівки. Причини такого декларування «зі стелі» можуть ховатися у їхньому розрахунку на майбутні хабарі. Але президент Петро Порошенко вже пригрозив перевірками: мовляв, треба «підвести ризик під тим, що вони робили 25 років. І питати: де ти, голубе сизий, взяв ці гроші? Народ і суспільство мають це знати», – сказав президент, який сам задекларував права власності у понад 100 компаній в Україні, Росії, Польщі, Іспанії, на Кіпрі, в Угорщині, Литві і Китаї, Британських Віргінських островах та у Нідерландах.

Е-декларування: «за» і «проти»

За словами позафракційного депутата Віктора Чумака, система е-декларування показала вміст політичної системи держави. «Це розкрило всю гнилість політичної системи України. Що там немає політики, там є просто бізнесмени, які приходять у політику заробляти на своїх політичних можливостях або заробляти на своєму адміністративному ресурсі», – вважає він. А депутат від фракції «Батьківщина» Сергій Соболев додає, якщо керівництво країни так далеко зайшло в питанні е-декларування, треба рухатися далі. «Давайте розкриємо, що стоїть за компаніями, якими володіє президент, якими володіє будь-хто в цій країні... Це лише верхівка айсберга. Я думаю, що тепер на це ніхто не піде», – підсумував парламентар.

«Я проти того, щоб ми користувалися «постсовковою» термінологією, «ось дивись, багата людина». У нас якщо багата людина, значить – злодій, хабарник і так далі. Багатим бути не злочин. Однак зло-

чин – мати багатство з хабарів... А тепер питання до НАБУ та НАЗК», – зі свого боку, заявив народний депутат Андрій Антоніщак. А політичний експерт Вадим Карасьов вважає, що відкрите е-декларування – це крок уперед, бо українці тепер у режимі онлайн можуть відстежувати реальне майно своїх представників. Він переконаний, що головний ефект від цього має полягати в тому, що тепер «обирати треба по-новому». «Це означає, що на наступних виборах треба уважніше, скрупульозніше вивчати декларації кандидатів та обирати тих, кому можна довіряти саме в такій делікатній справі, як державні гроші, бюджет та інше», – резюмував він.

«Безвіз» уже близько

Позитивно завершення першого етапу е-декларування сприйняли в Євросоюзі. «Ми стали свідками дуже високої явки серед подавачів декларацій. Це – важливий етап антикорупційних реформ в Україні», – заявив тимчасовий повірений у справах Представництва ЄС в Україні Томас Фреллесен. За його словами, НАЗК має працювати цілком незалежно та вільно від будь-якого політичного втручання.

Тим часом на пленарній сесії Європарламенту в листопаді поки що не заплановано голосування з питання щодо скасування візових вимог для українських громадян. Про це свідчить проект порядку денного наступної сесії законодавчого органу ЄС, що відбудеться 21-24 листопада в Страсбурзі. Щоправда, на Банковій поспішили заспокоїти щодо цього. «Треба розуміти, що порядок денний, на який ви посилаетесь – це живий документ. Остаточного вигляду він набуває за лічені дні до пленарної сесії, коли до нього додаються питання, за якими було досягнуто політичних домовленостей останньої миті», – заявив заступник голови Адміністрації президента Костянтин Єлісеєв.

Е-декларації в маси

Національна рада реформ планує в майбутньому запровадити нульові електронні декларації для всіх громадян України. Зокрема, такі плани анонсував її голова Дмитро Шимків. Крім цього, за розширення списку декларантів виступив прем'єр-міністр Володимир Гройсман. Водночас багато політиків сумніваються в правильності такого рішення. «Я не підтримую поширення форми е-декларації щодо всіх громадян України, бо влада має бути прозорою перед суспільством, а не суспільство – перед своїми сусідами. Це підміна понять, на мій погляд», – заявив генпрокурор Юрій Луценко. Він висловив сумнів щодо того, чи зможуть гарантувати безпеку декларантам правоохоронні органи, зокрема, на рівні райцентрів.

РФ не покидає планів дестабілізації

У СБУ заявили про наявність нових документів з планами дестабілізації ситуації в регіонах України. Про це повідомив глава СБУ Василь Грицак під час спілкування з журналістами в Одесі. На листопад, каже голова СБУ, Росія «розписала докладно сценарії в 10-15 регіонах – хто, як і що повинен робити, розписані бюджети». «Документальні матеріали отримані оперативним шляхом. Не можу говорити більше. Але РФ не залишає своїх намірів дестабілізувати ситуацію в нашій державі», – сказав Грицак. Також голова СБУ повідомив, що його відомство стежить за зустрічами українських політиків в Москві. Раніше Грицак детально розповідав про «проект Бессарабія», який в 2014-2015 році курувався в Москві, але який вдалося присікти українським спецслужбам.

23 жовтня українські хакери з «КіберХунти» опублікували документи, витягнуті зі зламаной ними пошти помічника президента РФ Владислава Суркова. Серед них, зокрема, був «план РФ» під назвою «Шатун» та документи про створення «народної республіки» на Закарпатті. Кремль одразу спростував той факт, що оприлюднені хакерами листи належать Суркову. Проте доказом їхньої автентичності стало зізнання російського бізнесмена Євгена Чичваркіна у листуванні з Сурковим – його листи також виявили на зламаній поштовій скриньці. Експерти мають сумніви щодо справжності цих документів, проте зазначають, що описані у них сценарії були б бажані для Росії. Інша справа – чи спроможний Кремль втілити їх у нинішніх реаліях.

Так, в одному з документів чітко розписані заходи для відокремлення Закарпаття від України. Згідно з ними, для координування радикальних сил у регіоні «планують» активізувати діяльність організації «Русинська Родина». Для популяризації цієї організації в документі перелічують такі заходи: розклеювання листівок, проведення зібрань та публічних акцій на силля над представниками «Правого сектору» й інших «бандерівських груп». В документах згадуються прізвища місцевих політиків Михайла Ланя та Івана Чубірка, які можуть посприяти втіленню плану. «Мирно налаштований «Русинський рух» повинен добиватися федералізації за рахунок референдумів та агітації. Голова Закарпатської ОДА Геннадій Москаль назвав цей «план» нереальним і спотвореним, або фальшивкою.

УП

Сенат Чехії вимагає від РФ повернути Україні кордон

Сенат Чехії прийняв постанову щодо ситуації в Україні, в якій наголосив на необхідності припинення підтримки бойовиків з боку Росії та відновлення українського контролю над кордоном. За це проголосували 45 із 63 присутніх сенаторів. У постанові висловлюється занепокоєння інтенсифікацією обстрілів на Донбасі. «Ця постанова була підготовлена комітетом закордонних справ чеського Сенату у відповідь на наше звернення до парламентів країн ЄС», – заявила віце-спікер Ради Ірина Герашенко, додавши, що авторами звернення була вона, а також депутат від БПП Марія Іонова і позафракційна Ганна Гопко.

«Ми дуже дякуємо Сенату Чехії і вважаємо надзвичайно важливим той факт, що оцінка дій РФ на Донбасі змінюється навіть в країнах, традиційно прихильних до Москви, що все більше європейських політиків публічно займають позицію проти російської агресії. Ми раді, що є і наш внесок в цій дипломатичній роботі, в донесенні правди про війну проти України і українців», – додала вона.

ЄП

Чи поважатиме Молдова суверенітет України?

У зовнішньополітичному відомстві проаналізували хід виборчої кампанії в Молдові, де в гонці за крісло президента лідирує «кандидат Кремля» Ігор Додон. На тлі недавніх заяв проросійського кандидата в президенти Молдови про те, що «Крим є частиною Росії», в МЗС закликали Кишинів поважати базові принципи міжнародного права, суверенітет і територіальну цілісність суверенних держав. «Було висловлено сподівання, що будь-який обраний демократичним шляхом президент Республіки Молдова буде поважати базові принципи міжнародного права, суверенітет і територіальну цілісність суверенних держав», – йдеться в повідомленні.

Нарада в МЗС за участю посла України в Молдові Івана Гнатишина відбулася 2 листопада за дорученням президента Петра Порошенка. Метою було заявлено «вироблення стратегії розвитку відносин з сусідньою державою і виконання плану дій щодо імплементації порядку денного двостороннього діалогу». Крім того, у відомстві проаналізували хід виборчої кампанії в Молдові, в тому числі результати першого туру.

Проросійський Ігор Додон та євроінтеграторка Майя Санду.

30 жовтня 2016 року Молдові відбулися вибори президента, на яких лідирує прокремлівський кандидат з Партії соціалістів Ігор Додон, який займав пост глави Мінекономіки в уряді комуністів в 2006-2009 роках. Він набрав 48,26% голосів, кандидат прихильників євроінтеграції Майя Санду – 38,4%. 13 листопада відбудеться другий тур виборів.

ліга

Білорусь невдоволена Україною через інцидент в Жулянах

Україна отримала тріщину у відносинах із Білоруссю, примусивши пасажирський літак авіакомпанії «Белавія», на борту якого перебувало 136 пасажирів і 6 членів екіпажу, повернутися в аеропорт «Київ-Жуляни» під загрозою підняти бойову авіацію. Згідно з аудіозаписом переговорів українського диспетчера і екіпажу літака, який здійснював рейс Київ-Мінськ, на адресу екіпажу прозвучала загроза підняти винищувачі в разі невиконання вимоги повернути літак в аеропорт Жуляни. Диспетчер каже: «Белавія 840, надійшла вказівка: вам необхідно повернутися на аеродром вильоту Жуляни. За невиконання буде піднята бойова авіація на перехоплення». Пілоти перепитували диспетчера про причини розвороту. «Говорить керівник польотів. Інформація про ваше повернення на аеродром Жуляни надійшла від військового керівництва. Доповідь детальнішу вам скажуть після посадки», – наголошується в запису.

21 жовтня Україна зажадала перервати рейсовий політ і повернутися в Жуляни, оскільки на борту знаходилася людина, яка могла становити загрозу державному суверенітету. Мова йшла про громадянина Вірменії Армена Мартиросяна. Його зняли з борту, допитали й відпустили. Нині він «планує подавати позов для оскарження «протиправних дій з боку української влади... Пройдуся по вертикалі українських

і європейських судів». В інтерв'ю білоруським ЗМІ Мартиросян повідомив, що у нього шукали накопичувач інформації, але не знайшли. Армен Мартиросян був активним прибічником «Антимайдану», публікував уривки книги экс-глави МВС Віталія Захарченка про «кривавий Майдан» та звертався до экс-президента Віктора Януковича від імені організації «Громадянський союз» із закликами «обуздать «Свободу», дії якої ведуть до «фашизації суспільства». Білорусь через інцидент з літаком висловила протест, вимагає вибачень та компенсації за перерваний політ.

УП

Росія втручатиметься у вибори в європейських країнах

Після ряду кібератак, що потрясли передвиборчу кампанію в США, Росія в 2017-2018 роках має намір так само втручатися в хід виборів в західноєвропейських країнах. Таку думку висловили чиновники і аналітики адміністрації чинного президента США Барака Обами американському виданню The Wall Street Journal. На відміну від США, де з російським впливом зіткнулися вперше, в Європі Кремль давно підтримує контакти з деякими політиками, крім того, налагоджує зв'язки з євроскептиками, чії позиції посилюються у зв'язку з впливом біженців і мігрантів.

Серед найближчих виборів в Європі, на яких може позначитися російський вплив, – вибори до парламенту Нідерландів (березень), президента Франції (квітень-травень), а також в бундестаг ФРН восени. Фактор РФ сильно відчувається на теперішніх президентських виборах у Болгарії, де може взяти гору соціаліст Румен Радев. Результати всіх цих виборів матимуть великі геополітичні наслідки для Росії, вважає Пасі Ерон, експерт Фонду захисту демократії (FDD), що базується у Вашингтоні. Навіть якщо не вдасться провести у владу прямих союзників Росії на європейських виборах 2017 року, в довгостроковій перспективі подібне втручання стане частиною стратегії президента РФ Володимира Путіна, пише WSJ.

Вносячи плутанину в стан тих, кого він вважає своїми противниками в США і Європі, і дискредитуючи виборчу систему на Заході, Путін хоче полегшити собі можливість перевиборів на пост глави власної держави в 2018 році, стверджує видання. Як вважає один з представників Білого дому, якщо західні країни будуть критикувати процедуру

перевиборів Путіна на пост президента, у Кремля буде готова відповідь, що у них самих – неідеальна виборча система. Крім того, в американській адміністрації дотримуються думки, що тактика Москви може полягати в тому, щоб створити європейцям проблеми в їхніх країнах під час виборів, щоб їм було не до критики Росії.

Прямо і грубо втрутитися у вибори в інших країнах Росія спробувала нещодавно у Чорногорії. Тут російські націоналісти планували вбити прем'єр-міністра країни Міло Джукановича, щоб привести до влади опозиційну проросійську й просербську партію. 16 жовтня в день парламентських виборів у Чорногорії заарештували 20 громадян Сербії, звинувативши їх у планованні збройних нападів на державні установи.

УП

Іноземні автомобілі: без «пересічки», за 10 євро?

В комітетах Верховної Ради ведуться дебати щодо автомобілів на іноземній реєстрації в Україні. Пропозиція голови Закарпатської ОДА Геннадія Москаля полягає у тому, щоб українці мали можливість їздити на нерозмитнених авто за 10 євро на місяць митного збору. Ніна Южаніна, голова комітету ВРУ з питань митної та податкової політики, каже, що «найбільшу кількість прихильників набрала пропозиція щодо умовного часткового звільнення від оподаткування тимчасово ввезених ТЗ... Така пропозиція цілком узгоджується з вимогами чинного законодавства». «Отже, держава в особі нардепів, розуміє, що черги з «пересічників» на прикордонних пунктах пропуску – це лише джерело корупції, але не прибуткова стаття для бюджету. Чому б не розвантажити КПП, отримавши одночасно «плюс» в державну скарбницю? А якщо згадати про автомобілі, ввезені «тимчасово на рік під іноземну фірму», то від них для держави взагалі жодної користі, – ну, хіба що, оштрафують... та й то, спочатку доведеться зловити і довести, – роз-

auto.ria.com

Закарпатець загинув під чеським потягом

У Чехії розслідують самогубство закарпатського заробітчанина під потягом. Понад місяць закарпатська родина не може забрати з Чехії прах загиблого заробітчанина. Пошматоване тіло 55-річного Віктора Нодя, жителя села Пушкіно, що на Виноградівщині, було знайдене на залізничній колії на околиці чеської столиці. Про це повідомила рідна сестра загиблого. Чоловік уже багато років працював на будівництві в Празі. В останній час виконував замовлення з облицювання огорож кам'яною плиткою у приватному секторі. Трагедія сталася 5 жовтня. За мобільним телефоном поліції вдалося встановити особу пошматованого потягом чоловіка. Віктора впізнав племінник, з яким вони працювали в Чехії. «Чеська поліція порушила карну справу і розслідує її за вдома версіями: насильницькі дії і спроба самогубства, – розповіла сестра загиблого заробітчанина. – Доки триває розслідування, ми не можемо похоронити брата на батьківщині».

Пізніше з інших джерел стало відомо, що дана справа уже завершена. Чеська поліція дійшла висновку, що Віктор Нодь сам кинувся під поїзд. Незабаром прах тіла загиблого заробітчанина передадуть родині на Закарпаття.

ЗОН

Блокування КПП «Ужгород» «пересічниками» 2 травня 2014 року. Таких акцій протесту було десятки на західному кордоні України.

Заробітчанин пану – не рівня

або Як збір яблук у Польщі відбирає українцям здоров'я

ТЕКСТ: Ольга ЖУК

Журналістка Ольга Жук на собі випробувала заробітчанський «хліб на яблуках». Фото з ФБ.

Із середини вересня у Польщі починається сезон збору яблук. Українці щодня сотнями, якщо не тисячами, виїжджають на сезонні заробітки у польські сади. Вкладають кілька тисяч гривень у візу та на дорогу, вистоюють по 10-15 годин у черзі на кордоні, потім працюють від зорі до зорі, щоб заробити за місяць до 10 тисяч гривень.

Чи досить у тебе терпцю перевіряється під час підготовки документів і отримання візи. Здебільшого на сезонні роботи виїжджають мешканці сіл Західної України. Я родом із села на Тернопільщині. У нас у Польщу на збір яблук і полуниці реально виїжджає півсела, всі більш-менш здорові. Більшу частину року вони безробітні, займаються домашнім господарством. Та щоб навчати дітей, онуків, потрібні гроші. Шукають водіїв – чоловіків, які мають мікроавтобус і перевозять українців у Польщу.

Афера з візю

Водій із Польщі привозить запрошення на роботу від фермера. Запрошення теж можна купити на вулиці під візовим центром, але із таким можуть депортувати чи повернути із кордону. У польських новинах

не раз порушують цю тему. Хтось з українців домовляється з поляком-пияком чи просто дрібним спекулянтком, який штампує пару сотень запрошень. Чинovníки у воєводствах можуть ставити печатки на чистих бланках, щоб просто на вулиці вписувати прізвище запрошеного. Дмитро з Тербовлянського району купив таке запрошення у Тернополі під польським візовим центром. Відкрив візу, але на кордоні був список спекулянтів. Цей пан виявився у «чорному» списку – п'яниця, в якого немає господарства, а вже того місяця запросив на роботу 600 українців. Польські прикордонники можуть посеред ночі зателефонувати поляку, який запросив українця на роботу, щоб перевірити достовірність. Українські водії продають такі «запрошення» за 500-1500 гривень, залежить від рівня жадібності і бажання мати постійних клієнтів.

У черзі на отримання візи у 2015-му потрібно було вичікувати 3 місяці, тепер це може затягнутися і на півроку. Українці навчилися продавати місця в черзі. Тож, щоб потрапити на сезонну роботу в Польщу, потрібно обдумати план на півроку

наперед. Але із жовтня вступили у дію нові правила отримання запрошень на роботу в Польщі.

Всю дорогу як на голках

Фермери в Польщі живуть на хуторах. Один маєток побудований посеред 30 га поля. До найближчого кіоску може бути година ходи, до міста – 30 км їзди, а у вихідні рейсові автобуси ходять за скороченим графіком. Адже всі поляки мають на подвір'ї 1-3 автомобілі. Автобусами користуються в основному школярі.

Ніколи не знаєш, куди і до кого потрапиш. Звісно, якщо не їдеш до вже знайомого поляка, в якого не один сезон спину гнув. Водій може завезти до людей, чиє прізвище ти навіть можеш ніколи не взнати. Він збирає людей по всій області. З кожного бере 50-75 доларів за дорогу. Квиток на рейсовий автобус, для порівняння, зі Львова до Варшави коштує від 350 до 500 гривень. Люди «ведуться» на водіїв, бо можна набрати з собою скільки завгодно продуктів. Тим паче водій забере мало не з порога дому і привезе на подвір'я пана, не треба робити ніяких пересадок.

В бусі їхатимуть лише заробітчани з веселими історіями про «легкі» заробітки. Олена з Тербовлянщини згадувала, як поїхала на полуницю. Поселилися в stodолу на сіно. Чоловіки якось напилися і полінувалися йти «до вітру» на вулицю. Зробили собі туалет у кутку. Зранку прийшов господар, почув запах сечі, відразу викликав поліцію, і всіх українців депортували, не виплативши жодного злотого.

Оксана з Козівського району набрала з собою 5 буханців чорного хліба. «Дуже люблю чорний хліб. У Польщі всі їдять білий, а мені він не смакує, ще й коштує 2-3 злоті (12-18 гривень). Коли мій хліб закінчується, прошу водія привезти свіжого. Якби в Польщі продавали такий чорний хліб, як в Україні, може, і залишилася б там», – каже Оксана. «Люди думають, що я хтозна які гроші привожу. Повернулася з полуниці, хотіла ремонт у будинку зробити. А все пішло на криницю. Живу зі старенькою мамою. У нас спільна криниця

з сусідами на вулиці. Вони її обгородили і привласнили собі, а нам сказали, що я – заробітчанина, маю гроші, то можу і викопати. Мама з відром ходила на другий кінець вулиці по воду», – додає. Дівчина каже, що вдома поправилася. А в Польщі худне на 10 кг. «Коли останній раз приїхала з полуниць, вийшла з машини, мама знепритомніла, не впізнала своєї Оксани», – згадує вона.

Тараса із заробітчанами поселили в літню кухню без дверей. Спало до 20 людей на підлозі, вкривалися, хто що мав. Уночі по них і жаби скакали, і миші бігали. Та яка радість була, коли світало і треба було йти в поле!

На кордоні завмираєш – боїшся, чи твое запрошення часом не «липове»... Кожен везе із собою перекус на дорогу, тушонки, консерви, закрутки, крупу, ліки... Словом, усе, що пригодиться впродовж 2 місяців під час сезонної роботи. Але перетинати кордон зі своїми продуктами заборонено. Часом бус пропускають, перевірили лише документи. А часом перевіряють кожного до трусів. Тоді всі продукти висипають у сміттєві баки. Або кажуть, щоб залишався на кордоні та їв, доки не тріснеш.

Прошу, пані...

Нас привозять до пана Маріуша. У нього – 20 га саду, 90% з якого – зимові сорти яблук. На подвір'ї моторошно, жодної квітки, зате бігає 24 коти. Мама Маріуша завела кицю кілька років тому. Вона, звісно, народила котенят, і не раз. Пані не могла їх потопити і нікому не дозволяла. Тепер купує відро молока і мішок хліба.

У Маріуша працює постійно один поляк, якого пан не вважає собі за рівню, постійно підсміюється з нього. На сезон приїжджає 12-15 українців. Ділить нас на дві групи. Одна працює з батьком Маріуша, інша – з ним і мамою. Водій по дорозі до Маріуша каже: «Подивіться, як поляки працюють. Нам до них далеко». Ми в цьому переконалися вже наступного ранку. Всі троє фермерів прокидаються о 05.00, готують скрині на яблука, трактори (мають 4 штуки). Яблука збирають у 20-літрові відра на «санках». Виїжджаємо в сад о 05.45. Працюємо на години. Але пан так робить, щоб ми починали за кілька хвилин до 06.00, і на обід йшли, перепрацювавши кілька хвилин. Бо за 2 хвилини кожен робочий збирає відро яблук. Під час роботи не можна говорити. Пан вважає, що українці мають хворобу: коли говорять, тоді перестають працювати. Якщо впродовж дня хтось сповільнює темп роботи і рухи стають млявими, пан кричить: «Тобі що – 140 років?».

Та монотонно рвати яблука – дуже нудне заняття, особливо без можливості спілкуватися. Я знайшла кілька хвилин на радіо,

які мені сподобалися, і весь день таким чином вивчала мову та дізнавалася багато цікавого. Пану і це не подобалося. «Ти слухаєш радіо, думаєш про політику, а не про яблука», – не раз дошкуляв мені Маріуш. При тому що він має вищу освіту, закінчив факультет журналістики. Але його навколишній світ мало цікавив, лише яблука. Правда, можна було говорити про яблука. Так я від нього дізналася про всі сорти, чим він їх кропить, як доглядає.

Спершу ми в саду дуже кашляли. Коли пригрівало сонце, над деревами піднімався пилок, який просто душив. Яблука за весну-літо обробляють від 20 до 60 разів. Хто хоче, щоб вони набирали колір і довше росли, кропить у вересні. Маріуш обрискував до 30 разів. Казав, тому що сам їх їсть і працює разом з українцями. У сусідньому саду українців обспало червоними плямами, підвищилася температура. До аптеки їх не відвозили. Доводилося знову-таки через водіїв просити привезти ліки від алергії.

Знайомі розповідали, що бояться їсти яблука, бо вони такі хімічні, що температура відразу підвищується до 40, і живіт страшно болить. У цьому плані нам пощастило. Їти яблука, скільки влізе. Коли працюєш нон-стоп, їсти хочеться дико. До обіду ми ледве дотягували. А ще пан зі своїми командами: «До переду!». Раз не витримала, кажу, нехай вкладає гроші у виробництво роботів, бо там кнопку натиснув – і робот рватиме яблука, доки не зламається. Але щоб ці роботи були лише польські, бо якщо з іншої країни, то рватимуть, ніби їм 140 років. Після цього Маріуш трішки вгамував свої емоції.

Іншого разу хлопці питають у мене, котра година. Голосно, щоб Маріуш чув, кажу, що по радіо говорять, що вже 16.10, але це точно неправда, бо в Польщі радіо бреше. І бреше не щодо новин, а саме щодо години, особливо, коли в нас починається і має завершуватися робота.

Заробітчани з досвідом готові з'їсти новачка

У нашій групі було троє дівчат, і всі ми вперше приїхали на заробітки. З нами було 10 хлопців, які не раз побували на польських хлібах. Ми працювали на години, тому ніхто не міг заробити більше. Але декого новачки не влаштовували, сприймали нас як конкурентів, намагалися всіляко придавити, лякали, що ми не витримаємо важкої праці і самі втечемо. У хлопців узагалі не було розуміння про етикет чи інтелігентність. Тож на перших порах узяли шефство в будиночку на себе, де ми всі разом мешкали в кімнатах по п'ятеро.

Найскладніше було жити абсолютно з різними людьми в одній кімнаті. Двоє братів

«Швидше збирайте, вам не 140 років»...

елементарно не хотіли за собою доглядати. Вони за півтора місяця ні разу не попрали футболки, шкарпетки міняли зі скандалами з нашого боку. Інколи від запахів хотілося спати в протигазах.

У хлопців уявлення про українську культуру було дуже вузьке – це або весільні галицькі пісні або, як вони називали, хіти. Під хітами розуміли неякісний шансон і поп-музику 80-х, як от «Ласковий май». Яюсь я ввімкнула їм «ДахуБраху» і вірші Люби Якимчук, які вона читала під гру на контрабасі. З хлопцями робилося щось страшне. Вони так дико реготали з віршів і пісень, що аж стіни тряслися, і сміялися з моїх смаків до останнього дня заробітків.

Намотати на вус

Жодного червивого яблука за два місяці збору так і не вдалося побачити. Хлопці, які вже не раз працювали на збиранні яблук, нічого не знали про сорти та їх експорт. Маріуш не приховував, що більшу частину яблук відправляє в Росію. Оскільки зараз діють санкції проти Росії, то оптові торговці перевозять яблука через Білорусь. У Британії та Голландії теж добрий ринок, але туди будь-які сорти не повезеш. Маріуш заклав новий сад елітних сортів, які експортуватиме в Європу. Частина польських яблук потрапляє на український ринок. Тобто українці цілу зиму чистять сади, півосені збирають яблука, щоб потім купувати їх удома на базарі. У кожного поляка на подвір'ї є ходня (холодильник розміром у великий будинок). Яблука в ідеальному стані зберігаються від одного до п'яти років. Тож поляки, щоб краще заробити, продають яблука навесні. В Україну вони потрапляють наприкінці квітня – упродовж літа. Ще досі на фруктових розкладах бачу польські яблука – Лігол і Голден. При тому люди «ведуться» на їх красивий вигляд і купують. А яблуко на смак – як вата, соку взагалі немає. Бо українці здебільшого просто не знають, що ці яблука збирають наприкінці жовтня, а перед тим їх до 60 разів усякими хімікатами обкροплюють.

Горбата Циля все ішла до нас...

ВІРШІ: Петро МІДЯНКА

Прагу нещодавно відвідав один із визначних українських поетів сучасності – Петро Мідянка. Він, живучи у звичайному гірському селі, може поєднувати звичайні турботи про господарство, сінокоси й обробіток землі не лише із вчителюванням у сільській школі, а й писати сучасні й своєрідні вірші, які навіть ставлять на музику відомі українські музиканти. Петро Мідянка народився 1959 року у селі Широкий Луг Тячівського району Закарпатської області, де й дотепер проживає. Закінчив філологічний факультет Ужгородського державного університету. Автор поетичних збірок «Поріг» (1987), «Осередок» (1994), «Фараметлики» (1994) та ін. Один із найяскравіших представників українського постмодерного дискурсу. Премія Бу-Ба-Бу «За найкращий вірш року» (1995), Премія «Благовіст» (1994), Обласна премія імені Федора Потушняка. Національна премія України імені Тараса Шевченка (2012) за збірку поезій 2010 року «Луйтра в небо». У 2004 році вірші Петра Мідянки були перекладені Томашем Вашутом на чеську мову і вийшли у Празі збіркою під назвою «Ужгородські кав'ярні».

Miğyanka Miklos з метрикальних книг,
Із книги хрещених, сумної книги мертвих.
Із записів, де на церкві пожертви,
Із трансільванських мжичок та відлиг
Іде до мене в опівнічнім сні.
І світяться його небесні очі.
І щось мені немов сказати хоче,
Толочить трави росні та кісні.
Бо за життя він не одні скосив,
З вівсами ниви тишком заскородив.
Ішов благий поміж чужі народи,
Не бачачи Господньої краси.
Тепер в очах блакитних вся краса.
Плече в плече із мамою вбоїчко
Лежать собі. А нічка
Вже розчиняється у горніх голосах.
І ти зостанешся в метричних письменах,
І в мартиролозі це також буде слідно.
Старий зникомий... Під Менчулом — ви-
дно.
І поминник усенький в іменах.

Возлюблені мої карпатороси,
Із Тересіф, із Лех та Дібове!
Невже до Вас прийшло життя нове,
Як березневе птаство стоголосе?
Століттями ви кесарю уклін,
То в Бейч, то в Пешт жертовно посилали,
Сурмили в роги. Не для вас кімвали,
І недоступним був вам «Меделін».
Кравецтво й шевство ви взяли до рук
Без особливих посилок та мук,
Карлючкуваті лапи на акцизи
Сповна поклати й надто завидна...
І лиш одна доріжка кров'яна
Із Поля Красного на поле, де нарцизи...

ДЕПОРТАЦІЯ

Тут Леві Давидовича діди
Ловили в палісок в'юнку форельну з Легу,
Згрібали лугову траву полеглу,
Від вічного очікуючи мзди...
Мало Леві витягли з перин,
Спроврадили на віз у садах гною
Під посвисти язичників і гоїв.
І гірко плакав на малюнку крин.
Не линув в гори крематорний дим,
До тесаного плиття, під яким
Лейбович Фріда малася спокійно.
Та й річка Лег заледве вже жива,
А по верхах нескошена трава
Від крапель дощових злягла благоговійно.

І попри межу Анна жне дрясен,
Серпом орудує, схиляється небога.
Вона ґаздиня, знає що до чого,
Як заощадити і ще звести хосен.
Рудіє папороть осінніх мелеґань,
Рудіє верх Жабінець та Дениска.

І мошку ловить при ярузі плиска
В час вересневих мошчиних повстань.
І Анна згадує про тучні тютюни:
На Плаїку його саджали тайно.
Просушували листя дуже вправно.
На жаль, це тільки спомини та сни.

ДІДОХА

Була в нас стрийна, росла й молода.
У храм ходила завжди в анґліїні.
І руки мала дужі, не рослині,
І не боялася ні поту, ні труда.
Мене, малого, брала в мами з рук,
Коли була у церкві Літурґія.
Коли старенька тета Пелаґія
Усім казала: «Дітвачок, як струк...»
В селі Дідоха довго не жила,
Бельгійські ниви стрія пропила.
І прибирала клуб у Біловарцях.
Померла в квітні в килимах примул.
Іще білівся шапкою Менчул,
А мати-й-мачуха жовтілася по шанцях.

ПОЛАГА ДУРНЕШИНА

Її чудною бачили в селі
В прядивнім одязі та босою допіру.
Вона лобзала білі руки кліру.
І чорне пасмо висло на чолі.
Іще білів новий дранковий дах
На сала шині між куців ліщини.
Вона свічки палила із вощини,
Блукаючи по заячих слідах.
Дівки сміялися, фудульні, у вінках.
З її поношених, давно непраних лях
І постолі смерділи геть за нею.
І конопельними густі по полянках.
І чорні змітки в жінки на ногах
Усе лягло під жовтою землею.

Розі Менделович була з Лугу
Вузькоколійкою поволі в Тересіф.
Там здибала із Апші Нуцу Бугу.
Розпався скоро романтизм і міф.
Одної днини станція в Сиготі:
Цей рейвах, кошики, розсипаний бурштин.
Так і зостався у селі на плоті
В маленькому снопочку хміль і ммин.
Чорнющий дим і тучі в Аушвіці,
Розпороті книжки і подушки...
І вже Ануца хлюпається в річці,
Де памперси пливуть, не пелюшки.

НУЦЯ РІПИНСЬКА

Вона жила там, на ґруні, одна
З двома котами, довга і смаглява.
Їй пахли зранку м'ята і отава,
Була завжди сувора й потайма.
Стинала трави, аж свистів покіс,
Здригались Сідеяня й Росінканя.

Бісівське камлання спадало аж на камінь.
Це баба щось гугнявила під ніс.
Була сусідкою для наших, по верхах.
Мене малого діставав там страх,
Проходячи повз чорну хату Нуці.
Тепер лежить на дворищі в труні
І хрестяться бувалі легіні,
Де тліє свічка в неглибокій лунці...

БЕЛЕВАСИХА

Горбата Циля все ішла до нас:
Із бороцквою жовтою в тайстрині.
І під Жабінцем золотили дині,
Білів у глечиках завізний грецький квас.
Вона продала хижку під ґрунем,
Спустилась жити вічно на долину,
Де пізнавали вутлу Василюну,
Хоч під ґрунем для неї був Едем.
І вмиль за нею загубився слід,
Ще вандрувала на Далекий Схід,
Де мала десь забулканого сина.
Белевасівка, поле під верхом,
Вже заросло поволі орляком
І хрупкає грабова хворостина.

ОДОТЯ КОСИХА

Ходила все в товстому сукмані
У Терешул до Батькових, далеко.
Верталась в Луг, допоки ще не смеркло,
Де ще хатки чорнілися курні.
Пащекувала на усю Луку,
Кляла тетам, стриям, усій родині.
Аж розбивались трелі солов'їні
На прирічковому твердому дрібняку.
І вивинувала всіх своїх дівок,
А до парцел додала ще цівок,
Що мали пряжу тонко намотати.
Одотя Косиха, давно вона жила...
І в помині нема того села,
Але стоять од правіку Карпати...

Серед села два храми й три корчми,
Хаток стрімкі дахи, немов верхи довкола.
І двері настезар, бо там державна школа
І вчитель помічний межи дітьми.
Біліють домоткані одяги:
Вінки з соломійками та чічками.
Куц артемісії ти розгорни руками,
З роси всі барви райської дуги.
Бо лишень зшитки й згортки ти застав.
І то не всі приберегли архіви...
Ти входив в Луг, як семибрамні Фіви.
Там не скульптури став і лісосплав.
Дитя за ручки нанашки візьмуть,
Поведуть до церкви вуличками.
Є мальви і марунка із свічками,
В потоках осідає каламуть...

Володимир Лис

Століття Якова

Волинянин Володимир Лис – не новачок у сучасній українській літературі. Але перемога його роману «Століття Якова» у так званій лізі чемпіонів конкурсу «Коронація слова» збурила шквал емоційних відгуків. Історія життя старого Якова Межа, його кохання, втрати, круговерть війн та режимів, радо-

щі та горе в родині, гріхи й каяття – все це Володимир Лис гармонійно об'єднав у трьох площинах подій найкращого роману десятиріччя. До того ж, приправив історію поліським діалектом. Письменниця та літературознавець Оксана Забужко зазначила: «Що ж, тепер, після «Століття Якова», склад «першого ешелону» сучасної української літератури доведеться переглянути – адже твори такого епічного масштабу й густини нечасто пишуться не тільки в Україні...» Рік видання: 2010. Видавництво: Книжковий клуб. Кількість сторінок: 240. Ціна у книгарні «Є»: 57.37 грн.

Олена Стяжкіна

Мовою Бога

«Мовою Бога» – повість, дія якої відбувається потойбіч лінії фронту. Авторка

розповідає, як люди, які ще вчора могли довіряти одне одному, мати приятні стосунки чи будувати спільне майбутнє, – враз змінюються і стають ворогами в єдиному, але вже такому різному для них місті. Людське в людині зазнає випробувань. Герої Олени Стяжкіної опиняються в обставинах, де змушені робити вибір, ціна якому – життя. Олена Стяжкіна велику частину свого життя прожила на Донбасі, зокрема у Донецьку та Маріуполі. Проживала також у Києві та Вінниці. Літераторка, історик, авторка десяти книжок художньої прози, член Українського центру Міжнародного ПЕН-Клубу (з 2014), номінантка Премії імені Василя Стуса (2016). Видавництво: «Дух і Літера», рік видання: 2016, 128 сторінок. Ціна на сторінках видавництва: 45.00 грн.

Юрій Щербак

Зброя судного дня

Дія нового документально-фантастичного роману колишнього міністра охорони природного середовища й досвідченого політика Юрія Щербака «Зброя Судного Дня» відбувається в 2014-

2015 роках, коли вирішується доля України: щоб зупинити російську агресію, група українських патріотів намагається таємно створити ядерну зброю – бомбу для Путіна. Це гостросюжетний політичний трилер, персонажі якого – вищі очільники України, Росії та США. Видавництво: «Ярославів Вал», рік видання: 2016. Кількість сторінок: 360. Ціна у книгарні «Є»: 114.00 грн.

Андрій Бондар

І тим, що в гробах

Збірка малої прози А. Бондаря – яскраве відображення суб'єктивних, дуже особистих вражень автора. Це підслухані історії та розмови, галерея небанальних сюжетів

про звичайне життя пересічних людей. Але крізь цей химерний калейдоскоп спостережень раз по раз виринають нетривіальні, такі, на перший погляд, неоподрувані образи, як-от смішний і трішки недоречний Папа Римський на Святошині, тб-серіальний комісар Рекс і навіть наймудріша з мишей. Саме тому «І тим, що в гробах» припадає до душі навіть найвибагливішим читачам. Видавництво: ВСЛ. Рік видання: 2016. Кількість сторінок: 176. Ціна у книгарні «Є»: 62.70 грн.

Петро Мідянка

Карпати на трьох

«Живий класик» із Закарпаття, «багатопрофільний літератор» зі Львова і фортуний дебютант з Криворівні зійшлися при одному поетичнім столі, та набувають. Набувають Карпатами! Троїсто, акордно, нерозділмо,

і водночас несмісимо, сольно. Може, це нове літургування... Може, проєкт на мить... Ту, у якій так хочеться ще тривати... Петро Мідянка, Назар Федорак, Василь Зеленчук. Карпати на трьох. Брустури, 2016. Кількість сторінок: 116. Ціна у книгарні «Є»: 91.39 грн.

Святослав Шевчук

Майдан та греко-католики в Україні

Svjatoslav Ševčuk – Majdan a řeckokatolíci na Ukrajině

Що означав Майдан для українського суспільства і Церкви? Чому Церква належить до числа українських інститутів, якій найбільше довіряють? З чим передусім стикаються греко-католики на

окупованих Росією територіях? Це і багато іншого – у текстах глави Української

греко-католицької церкви, монс. Святослава Шевчука у перекладі на чеську Ріти Кіндлерової. Вибір проповідей, пастирських листів, закликів, публічних виступів та інтерв'ю Архієпископа УГКЦ, який в Україні сприймається як великий моральний авторитет. Його промови відображають бурхливий період від грудня 2013 року до кінця 2014 року, який називається Революцією Гідності, скорочено Майдан. Частиною книги є короткий огляд про життя отця Святослава, а також історія УГКЦ до 1991 року, коли

країна отримала незалежність. Книга призначена не тільки віруючим греко-католицької церкви, а й людям інших віросповідань і всьому суспільству, особливо політикам і журналістам. Читачі можуть заглянути в те, що відбувається в Україні, очима безпосередніх свідків, і виправити свої спотворені враження, які є результатом важко переборюваної «інформаційної війни». О. Святослав настійно повертає нас обличчям до Бога і навчає нас шукати рішення в світлі Божої мудрості: закликає нас не залишатися тільки з людськими зусиллями, але молитися до Бога за мир між народами. Кармелітанське видавництво, рік видання: 2016. Мова – чеська. М'яка обкладинка, 253 сторінок. Ціна на сторінках видавництва: 269 крон

Таня Малярчук

Забуття

«Це – мої сто років, але не самотності, а втраченої пам'яті», – каже про книгу авторка. Скільки людських життів непересічних українців стали заковтнутим планктоном, який неможливо дістати із забуття?..

У цьому романі тим славетним забутим є Вячеслав Липинський, український істо-

рик польського походження, філософ і невдалий політик, засновник українського монархізму. Його життя було суцільним рухом проти вітру, жертвою заради ідеї. «Українці дуже перед Липинським завинили. Але ще більше вони завинили перед самими собою, бо були надто слабкими, щоб не стати жертвою», – додає авторка. Вона вкладає розповідь про цього чоловіка в уста молодій жінки, героїні роману, нашої сучасниці, котра досліджує старі газети, щоб віднайти власну ідентичність і доторкнутися до минулого. Це книжка, у якій переплітаються дві сюжетні лінії. Це роман про час, пам'ять, дер-

жавність, про сутність речей і про вміння одночасно дивитися назад і вперед. Оформив книжку дизайнер Назар Гайдучик. Таня Малярчук (нар. 1983, Івано-Франківськ) – авторка кількох збірок короткої прози (зокрема, «Згори вниз. Книга страхів», «Як я стала святою», «Говорити», «Звірслов») і роману «Біографія випадкового чуда» (2013 р.), есеїстка. У 2013-му році була відзначена відразу двома літературними нагородами: Vilenica-Kristall (Словенія) та премією імені Джозефа Конрада-Коженевського. Проживає нині у Відні. «Видавництво Старого Лева», рік видання: 2016.

Андрій Любка

Кімната для печалі

«Кімната для печалі» – нова збірка сюжетно не пов'язаних між собою оповідань Андрія Любки, які, однак, можна вважати й романом, якщо прийняти тезу, що головним героєм цього ро-

ману є самотність. Покинуті, ревниві, зовсім юні й поглинуті спогадами про вже прожиті життя – усі ці люди на межі відчаю знаходять власне місце для плекання туги, кімнату для печалі, захисну мушлю. Знаходять, бо знають: саме самотність – найприродніший стан людини. Видавництво: Книги XXI. Рік видання: 2016. Кількість сторінок: 192. Ціна у книгарні «Є»: 109.20 грн.

Марія Сидорчук

Полон

Історія 12 полонених і двох охоронців. Від їх окремих довоєнних історій й до однієї спільної доби, доби між життям і смертю. Історія про любов, яка приводить на війну і перетворює людину на ката... або героя. І ким ти

станеш, не знаєш до самого кінця. Адже у кожного є свій внутрішній полон, який сильніший й, іноді страшніший за фізичну

неволю. В книзі розповідається про те, що відбувалося з людьми до війни, як внутрішньо вони переживають події тієї доби полону, й навіть про те, чим же насправді є душа. Півість написана за мотивами української військової кінодрами Captum, яку 2015 було представлено в Каннах і на інших міжнародних кінофестивалях, а на початку 2016-го показано в українському прокаті. До книги також включено кадри з фільму. «Полон» – дебютна книга Марії Сидорчук – київської письменниці й сценаристки. Вона за освітою – тренер з легкої атлетики (Національний Університет фізичного виховання і спорту) та... юрист (Київський університет права НАН України). Деякий час працювала в сфері громадських зв'язків та журналістиці. Видавництво: Кальварія. Рік видання: 2016. 112 сторінок.

Володимир В'ятрович

За лаштунками «Волині-43».

Невідома польсько-українська війна

Слово «Волинь» для поляків стало символом вбивства, хоч більшість і їх, і українців почули про ці події вперше лише на початку 2000-х років. «Волинь-43» – не вигадка поль-

ської чи російської пропаганди, а реальна страшна історія загибелі тисяч поляків та українців. Та її межі значно ширші у часі та географії... Автор книги – історик і публіцист, один з найвідоміших дослідників українського визвольного руху, голова Українського інституту національної

пам'яті та автор монографії «Друга польсько-українська війна 1942-1947 років», яка спровокувала бурхливу дискусію істориків навколо подій «Волині-43». Ця книга, написана на її основі, стала чи не першою спробою науково-популярного викладення подій, які російська пропаганда назвала «валинської резні», а польська – «людобуйством». Автор пропонує перестати робити поділ між катами та жертвами за національною ознакою та поглянути на події літа 1943 року на Волині у контексті україно-польської історії до, під час та після Другої світової війни, вивчаючи спогади безпосередніх учасників подій, документи українського та польського підпілля, Армії Крайової та УПА. Саме вони були дійовими особами цієї трагедії, що тривала не один рік.

Але хто ховався і продовжує ховатися за лаштунками цих подій? Хто отримує

політичні дивіденди з історії двох найчисленніших європейських народів, що довгі роки виборювали свою державність під владою імперій, чиї кордони малювались на мапах з волі іноземних генералів і чиї визвольні гасла «від моря до моря» та «від Сяну до Дону» перетнулися у місці, що стало синонімом біди? Ця книга – можливість сформувати власну думку про волинські події, яка спиратиметься не на газетні чи політичні спекуляції, а на об'єктивні факти історії народів, для яких ця війна повинна стати останньою. Не в сенсі найближчої за часом, а такої, після якої буде неможлива інша... Видавництво: «Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», рік видання: 2016. Сторінок: 304. Ціна на інтернет-сторінках видавництва: 93.80 грн.

Шойгу рапортує Путіну: «У Нідерландах оприлюднили доповідь про збитий над Донбасом «Боїнг». Може, нам збити ще один?» «Навіщо?» «Аби було незрозуміло, про який саме «Боїнг» ідеться.

Щоразу, коли чиновник заповнює електронну декларацію, у якоїсь пенсіонерки з'являється палац, розкішна квартира або автомобіль представницького класу.

«Підсудний, вас звинувачують в образі особистості президента Росії Путіна. Ви порівняли його спершу з віслюком, а потім із козлом». «Ваша честь, уточніть: хто з них трьох вважає себе ображеним?»

«Рабиновичу, чому ви вирішили виїхати з Росії? Що вам у нас не подобається?» «Я вважаю, що не гідний жити у найщасливішій країні світу».

У Верховній Раді пройшов День довкілля. Чи то приймали екологічні закони, то чи природа відпочивала на депутатах.

В Україні відбувся конкурс «Кращий мандрівник року». У номінаціях «Найдивніший мандрівник» і «Найдорожчий мандрівник» перемогло львівське сміття.

«Куме, ви мудра людина, скажіть, чому народ України так погано живе?» «Бо наш народ мудрий, але непослідовний». «Поясніть, будь ласка». «Бо назвати чиновників посадовцями у народу мудрості вистачило, а от на те, щоб їх посадити, послідовності забракло».

«Куме, чому народні депутати так бояться електронного декларування?» «Бо шойно вони заповняють е-декларації, всі відразу зрозуміють, що вони зовсім не народні».

Пояснення загадкової загибелі бойовика «ДНР» Моторолли: «У зв'язку з тим, що ліфти на окупованих територіях давно не проходили техогляд, виникло швидке самозагоряння. Тому «ПС» («Пожежна служба») України попереджає: користування віджатим майном дуже небезпечно для здоров'я любителів Новоросії».

Пишуть, що до «посольства ДНР» у Москві росіяни несуть поламані мобільні телефони.

Учора вночі п'ять гопників хотіли забрати в мене телефон. Тепер у мене шість телефонів.

«Що роблять росіяни в першу чергу, коли їм відключають світло?» «Біжать до вікна, щоб подивитися, кому ще відключили».

«Ізю, а що ти приймаєш при безсонні?» «Склянку вина кожні дві години». «І після цього засинаєш?» «Ні, так веселіше не спати».

Лежать голодні студенти в гуртожитку і мріють: «Ех, зараз би м'яса». «А може, свиню заведемо?» «Та ти що: бруд, сморід...» «Та нічого, може, звикне».

«Що таке контрастний душ?» «Це коли ви виходите з сауни, а вас зустрічають її чоловік і твоя дружина!»

«Любий, чому ти до весілля називав мене «сонечком», а тепер — тільки «зайчиком»?» «Просто до весілля ти висвітлювала мені шлях у майбутнє, а зараз постійно вимагаєш «капусту»».

«Пане професоре, всі кажуть, що ви зуміли врятувати велику кількість людей від неминучої смерті. У чому полягають особливості вашого методу?» «Просто я оперую досить рідко».

«Синку, я впевнений, що сьогоднішній день залишиться у твоїй пам'яті як найщасливіший день у твоєму житті». «Спасибі, тату, але весілля завтра». «Я знаю, синку, що кажу!»

Автосервіс. Клієнт дивиться рахунок і запитує в майстра: «А що за пункт «пройшло» — 900 гривень?» Майстер: «Не пройшло! Викреслюємо».

Оголошення в газеті: «Здам квартиру на 5-7 років, залежно від рішення суду».

Пороги – культурно-політичний часопис для українців у Чеській Республіці. Виходить 12 разів на рік. № 9/2016, рік XXIV. Підписано до друку 7 листопада 2016 року. Ел. пошта: porohy@seznam.cz. Інтернет-адреса: www.ukrajinci.cz/ua/casopys-porohy, реєстрація: МК ČR/7044. Номер готували: Богдан Райчинець, Катерина Воїнська, Дмитро Іщенко, Франтішек Шульц, Ксенія Лазоренко, Ольга Жук, Олекса Лівінський. Використовуються повідомлення інформантів та ілюстрації з відкритих джерел. Художне оформлення та верстка: Тереза Меленова. За достовірність викладених фактів відповідає автор статті. Редакція має право скорочувати матеріали і виправляти мову, не поділяти поглядів автора. Рукописи не повертаються. Часопис друкується із фінансовою допомогою Міністерства культури ČR. Видає: спільнота «Українська ініціатива в ČR», ДНМ, Воцелова 3, 12000, Прага 2, ČR; зареєстрована Міським судом у Празі, номер документа L 6121; контакт: uicr@centrum.cz, info@ukrajinci.cz, www.ukrajinci.cz; тел.: +420221419821; ід. номер: 60448296. Розрахунковий рахунок: 1925774379/0800. **Porohy** – kulturně-politický časopis pro Ukrajince v České republice. Vychází 12-krát ročně. Název je odvozen od ukrajinského «porih» – práh domu, říční práh. Č. 9/2016, ročník XXIV. Uzavěrka: 7. listopadu 2016. E-mail: porohy@seznam.cz, web: www.ukrajinci.cz/cs/casopis-porohy/, registrační číslo: MK ČR/7044. Číslo připravili: Bohdan Rajčinec, Kateřina Vojinská, Dmytro Iščenko, František Šulc, Xenie Lazorenková, Olga Žuková. Olexa Livinsky. Používáme zprávy informačních agentur a ilustrace z otevřených zdrojů. Grafika: Tereza Melenová, www.gd3.cz. Časopis vychází s finanční podporou Ministerstva kultury ČR. Vydává: spolek «Ukrajinská Iniciativa v ČR», sp. zn. L 6121 vedená u Městského soudu v Praze, adresa: DNM, Vocelova 3, 12000, Praha 2, ČR. uicr@centrum.cz, info@ukrajinci.cz, www.ukrajinci.cz. Tel.: +420221419821. IČO: 60448296, číslo účtu: 1925774379/0800.

FINANCOVÁNO
EVROPSKOU UNIÍ
AZYLOVÝ, MIGRAČNÍ
A INTEGRAČNÍ FOND

Integrovační
centrum
Praha

БЕЗКОШТОВНІ ПОСЛУГИ ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ

Інтеграційний центр Прага – це некомерційна організація, заснована Магістратом м. Праги, яка з 2012 року надає іноземцям, проживаючим в Празі, БЕЗКОШТОВНІ послуги. ІЦП має 6 філіалів по цілій Празі: Прага 1 – вул. Žitná, Прага 4 – Pankrác, Прага 12 – Modřany, Прага 14 – Černý most та в ТК «Sara» в Празі-Лібуш.

Всі послуги ІЦП призначені для іноземців з країн за межами ЄС, які мають в Чехії дозвіл на легальне перебування на добу довше 90 днів, а також для іноземців, які отримали статус міжнародної охорони.

ЮРИДИЧНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

- подання документів на легальне перебування
- продовження легального перебування
- апеляція
- отримання чеського громадянства

СОЦІАЛЬНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

- пошук роботи та житла
- пошук школи
- оформлення соціальної допомоги
- супроводи в державні установи
- вирішення проблем з медичним страхуванням

КУРСИ

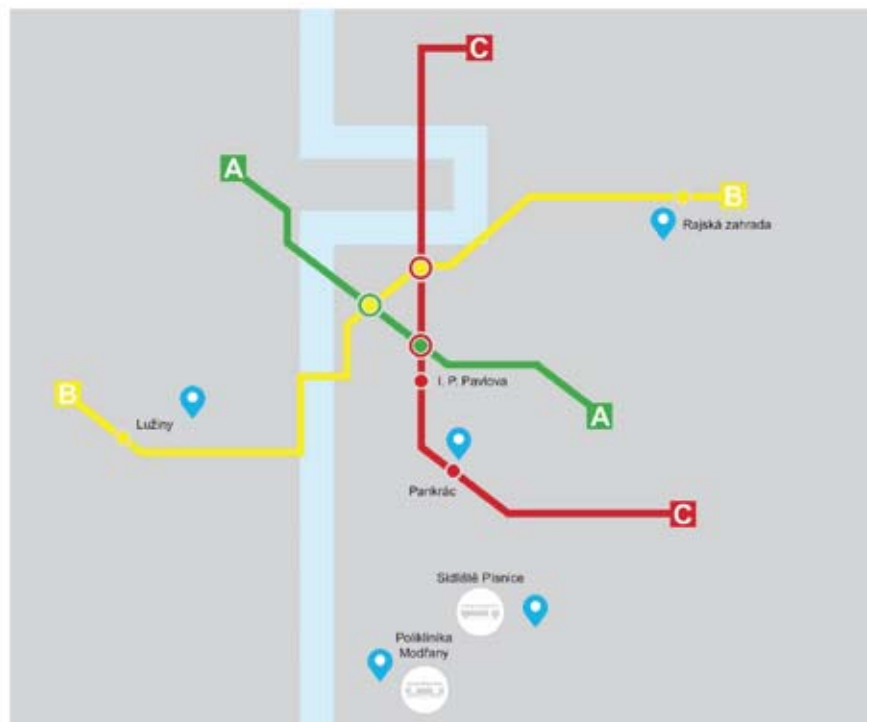
- Курси чеської мови для дітей та дорослих
- Соціокультурні курси
- Культурні та общинні заходи

Всі наші
послуги
БЕЗКОШТОВНІ!

ПОСЛУГИ ІНТЕРКУЛЬТУРНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Наші інтеркультурні працівники пропонують послуги усного перекладу, ДОПОМАГАЮТЬ при спілкуванні з державними установами, школами та ін.

Окрім цього, вони також можуть надати допомогу при орієнтації в чеському середовищі та отриманні потрібної інформації.

i КОНТАКТ

+420 252 543 846, +420 775 751 748

f /ICPraha

www.icpraha.com

a **DB** company

NASTUPTĚ K NÁM

A UKAŽTE, JAK DOBRÝ/Á JSTE ŘIDIČ/KA!

Máte řidičský průkaz
skupiny D?
Dostanete vstupní
bonus 10 000 Kč.

Máte řidičský průkaz
skupiny B nebo C?
Uhradíme vám
náklady
na skupinu D.

NABÍZÍME:

- Dobré platové podmínky
- Jízdní výhody i pro rodinné příslušníky
- Možnost ubytování
- Možnost zkrácených pracovních úvazků
- Příspěvek na penzijní připojištění nebo životní pojištění

Nastoupit
můžete ihned
nebo po dohodě!

